

fuzinar

Leto XIX

Ravne na Koroškem, 15. avgusta 1982

Št. 8

OBDRŽALI SMO RAVEN I. TRIMESEČJA

Polletnega načrta skupne proizvodnje in izvoza sicer nismo dosegli, a nobena temeljna organizacija ni v izgubi, obdržali pa smo približno raven poslovnih rezultatov I. trimesečja. V tako zaostrenih gospodarskih razmerah je to gotovo uspeh. Predobro pač vsi pomnimo, kako smo pogosto živeli dobesedno iz rok v usta in kako težko je bilo zagotavljati reprodukcijski material. Jeklarji niso imeli kvalitetnega vložka, zaradi pomanjkanja niklja smo morali spreminjati proizvodni program, pa tudi neuspele proizvodnje je bilo odločno preveč. Področje tehnološke, a tudi delovne discipline je torej tudi v prihodnje naša precejšnja notranja rezerva.

Smo pa dosegli v I. polletju za 29 odst. večji izvoz na konverti-

bilno področje v primerjavi z istim obdobjem lani. Tudi sprejeti varčevalni ukrepi so že pokazali prve rezultate. Seveda pa si moramo tu še naprej močno prizadevati.

Kljub velikim naporom nismo uspeli dobiti dovolj naročil za izvoz na konvertibilno področje za predelovalne tozde, zato še vedno nosita glavno breme izvoza valjar na in kovačnica. Ti dve potrebujeta dosti jekla in spodbudno je vedeti, da se stanje v jeklarni izboljšuje.

Ker se pogoji gospodarjenja še bolj zaostrejejo, bomo enake rezultate kot doslej v 3. trimesečju dosegli le s povečanimi naporoma na vseh področjih proizvodnje in poslovanja.

Junij v številkah

Zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje v juniju znaša 10,9 odst., v kumulativu 2,4 odst. Kljub temu pa je bila preokračena odpreda za 2,3 odst., v kumulativu 2,8 odst. Presežena je bila tudi fakturirana realizacija za 7,2 odst. Tu pa v kumulativu zaostajamo za 0,5 odst. Pri izvozu smo pri dolarški vrednosti zaostali za 6,4 odst., v kumulativu 1,7 odst. Pri dinarjih znaša prekoračitev 8 odst., v kumulativu 8,1 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Vzrok zaostanka za predvidenim planom proizvodnje 11,8 odst. je predvsem okvara na novi 5 t in 25 t električni peči, redukcija električne energije ter zastoji zaradi čakanja v livni jami nove topilnice, kjer primanjkuje livnega pribora. Zastoji pa so nastali tudi zaradi zelo slabega vložka, napačnih raztalitev in delnega pomanjkanja materialov.

TOZD JEKLIVARNA. V juniju je TOZD delala v doslej najslabših pogojih. Med velike po-

vzročitelje zastojev šteje predvsem izpad 5 t električne obločne peči in pomanjkanje niklja. Ti izpadi so se povečali do te mere, da ni bila več možna normalna organizacija proizvodnje, zato tudi zaostanek za predvidenim planom skupne proizvodnje 2,3 odst. Zaradi strukture izvoznega asortimenta so kapacitete termične obdelave preobremenjene. TOZD še vedno primanjkuje izvoznih naročil, zato zelo težko dosega načrtovani mesečni izvoz, skoraj nemoogoča pa je nadoknada izpadlega izvoza v prvih mesecih tega leta.

TOZD VALJARNA. TOZD zaostaja za predvidenim planom skupne proizvodnje za 14,6 odst. Proizvodnja gredic je bila manjša za 23,6 odst. Vzrok je predvsem pomanjkanje vložka iz jeklarne. Primanjkovalo pa je tudi mazuta. Zaradi štiridnevnega remonta na srednji progi znaša tu zaostanek za predvidenim planom 6,7 odst., na lahki progi pa je bil plan presežen za 100,6 odst.

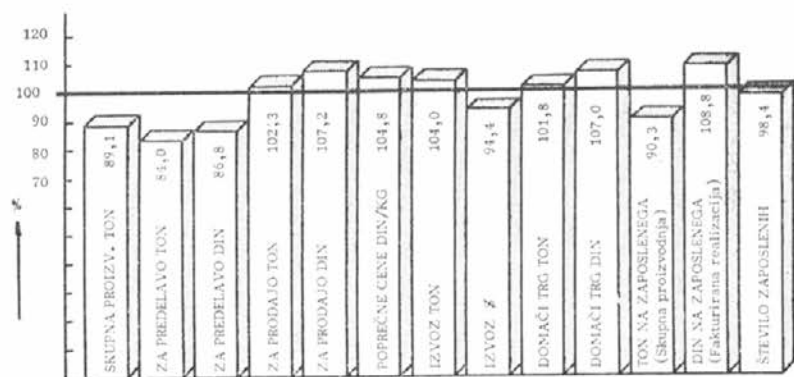
TOZD KOVAČNICA. Ker tudi v juniju TOZD ni uspela izdelati več, kot je znašala odpreda, je tako prišlo do ponovnega padca

(Nadaljevanje na 2. strani)

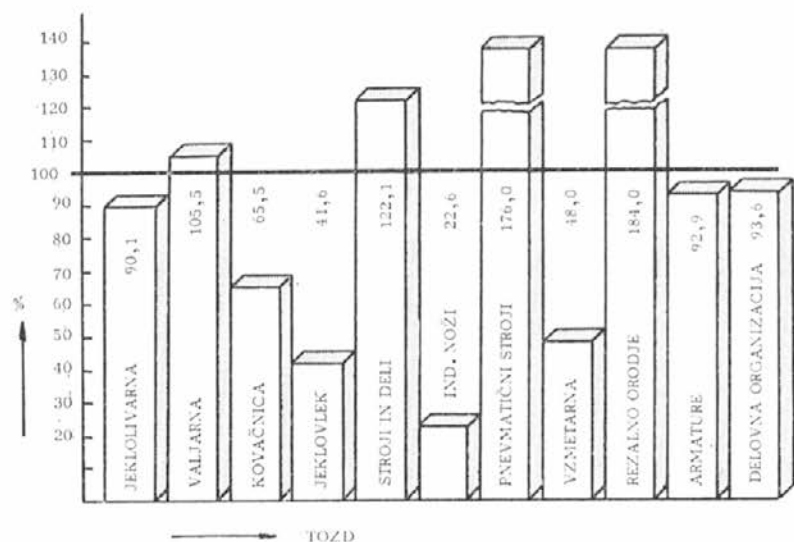

Pet žej in ena pipa

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V JUNIJU 1982

DOSEŽEN IZVOZ V % V JUNIJU, 1982

(Nadaljevanje s 1. strani)

medfaznih zalog. Predvideni plan skupne proizvodnje je bil presežen za 4,5 odst. Ta odstotek pa bi lahko bil še večji, če ne bi primanjkovalo primerne kvalitete vložka in mazuta. Težave v TOZD nastajajo tudi zaradi prezasedenosti z naročili. Vzrok za to je predvsem sprejetje dodatnih naročil za izvoz ter naročil za posebne namene, to je za kupce, ki z nami združujejo devize.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 12,9 odst. Glede na asortiment je prišlo do prekoračitve pri vlečenem jeklu za 24,1 odst., medtem ko TOZD zaostaja pri brušenem jeklu 4,8 odst., luščenem jeklu 5,6 odst. in vlečeni žici 13,8 odst. Vzrok nedoseganja plana pri brušenem jeklu in vlečeni žici je okvara strojev. Predvidenega izvoza ne dosegajo, ker primanjkuje tako primerne vložka kot tudi naročil za vlečeno jeklo.

TOZD ORODJARNA. Vzrok zaostanka 24,5 odst. za planom je predvsem pomanjkanje naročil za orodne plošče za izvoz. Prav tako se že kar redno pojavljajo zastoji zaradi iztrošenih strojev. Za posamezne vrste vložka so predolgi dobavni roki.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD zaostaja za predvidenim planom skupne proizvodnje 7,1 odst. predvsem zaradi izpada proizvodnje litine, odkovkov in valjev. Zastoji nastajajo tudi zaradi premajhnih kapacitet za termično obdelavo tako v TOZD kalilnica kot tudi v

drugih TOZD, ki imajo naprave za kaljenje.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je dosegla 86,6 odst. predvidene mesečne skupne proizvodnje in s tem realizirala 78,1 odst. fakturirane realizacije. Pri tem je bila dosežena proizvodnja gredic 69,0 odst., industrijskih nožev 93,3 odst., visoka pa je bila prekoračitev proizvodnje brzoreznega orodja — 66,6 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je sicer presegla plan skupne proizvodnje za 11,6 odst., vendar s težavami, ki lahko v bodoče zlasti negativno vplivajo na proizvodnjo. Predvsem prihaja do nepravilnih dobav vložka ter sestavnih delov iz uvoza in doma. Vedno več je izpadov ključnih strojev zaradi okvar, zlasti NC in brusilnih strojev. Težave pa nastajajo tudi pri doseganju zadovoljive kvalitete obdelave zaradi dotrajanih in iztrošenih strojev.

TOZD VZMETARNA. Zaostanek skupne proizvodnje v juniju znaša 2,1 odst., in to predvsem na račun listnatih vzmeti, kjer je bil plan dosežen le s 85,2 odst., pri vzmetnih palicah pa presežen za 37,1 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. Načrtovano mesečno proizvodnjo je TOZD presegla za 21,4 odst., v kumulativni 4,7 odst. Zelo visoko je bil v juniju presežen izvoz — za 84 odst. S tem se je znatno zmanjšal zaostanek v kumulativni.

TOZD KOVINARSTVO. TOZD je presegla plan za 11,1 odst. V kumulativni tako zaostaja še za 12,1 odst. Količina dela v TOZD in zaključene investicije zahtevajo več-

je število zaposlenih za pokrivanje prostih kapacitet. V prvi polovici meseca še vedno ni bil popravljen topovarilni stroj, zato so pri dobavnih rokih kasnili.

TOZD ARMATURE. Prekoračitev mesečnega plana za 20,8 odst. je nekoliko izboljšala stanje v kumulativni, s tem pa je bila presežena tudi odpreda za 13,1 odst. in fakturirana realizacija 16,1 odst. Junjski izvoz zaostaja za 7,1 odst.

TOZD BRATSTVO. TOZD še naprej zaostaja za planom. Po mnenju vodstva bi predvideno proizvodnjo dosegli, če bi imeli že od začetka zaposleno predvideno število delavcev, tako pa tu še zdaj precej zaostajajo.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. K dobri realizaciji v juniju je pripomogel v glavnem visoko produktiven asortiment, tudi dobre cene in zmanjšan izvoz.

TOZD VALJARNA. TOZD ni dosegla mesečno načrtovane količine in je za 2,5 odst. pod planom, kljub temu pa je glede na kvaliteten asortiment plan realizacije presegla za 1,9 odst. Še vedno pa je pomanjkanje vložka vzrok, da TOZD ne more izpolniti plana odpreda gredic.

TOZD KOVAČNICA. TOZD je tako vrednostno kot količinsko presegla plan. Količinsko plan ni bil dosežen pri krčilnih odkovkih zaradi remonta dveh strojev.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je vrednostno in količinsko dosegla plan.

TOZD ORODJARNA. Načrtovana mesečna proizvodnja v TOZD je bila presežena za 20 odst., vrednostno za 5 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej problemov pa je v reprodukcijskim materialom za izdelavo orodnih plošč.

TOZD STROJI IN DELI. Mesečna proizvodnja je bila dosežena 78 odst., vrednostno 94 odst. Presežena je bila le proizvodnja valjev in strojev za predelavo. Vrednostno je bil plan presežen pri obdelanih odkovkih, valjih, delih za vozila in strojih za predelavo. Pri plasmanu teh proizvodov prihaja v zadnjih časih do vse večjih težav s plačilom.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Mesečna proizvodnja je bila dosežena le 29 odst., vrednostno 26 odst. Povpraševanje po teh proizvodih še vedno raste. Glede na sprejeta naročila je v TOZD precej težav, saj skoraj povsod kasni-jo z dobavnimi roki.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla 95 odst. načrtovane proizvodnje, vrednostno 90 odst. Količinska proizvodnja je

bila presežena pri strojih in vrtnem orodju, vrednostno pri vrtnem orodju. Precej težav bo v prihodnje z rezervnimi deli zaradi spremenjenih pogojev prodaje, kajti novi predpisi predvidevajo nižje stroške za prometne organizacije.

TOZD VZMETARNA. TOZD je presegla mesečno načrtovano količino proizvodnje za 3 odst. in s tem realizirala 99 odst. planirane mesečne realizacije. Količinska proizvodnja je bila dosežena le pri vzmetnih palicah.

TOZD REZALNO ORODJE. Količinski plan je TOZD presegla za 13 odst., vrednostnega 42 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej pa je težav z neizpolnjenimi pogodbenimi obveznostmi, saj kasni-jo z dobavo nekaterih vrst orodij prek 6 mesecev, kar povzroča težave v lesno predelovalni industriji.

TOZD ARMATURE. Količinsko je TOZD presegla načrt za 48 odst., vrednostno za 38 odst. Še naprej so težave pri oskrbi z reprodukcijskim materialom, kar povzroča zastoj v proizvodnji. Ker kasni-jo z dobavnimi roki po sklenjenih pogodbah, imajo težave pri sklepanju novih pogodb.

NABAVA

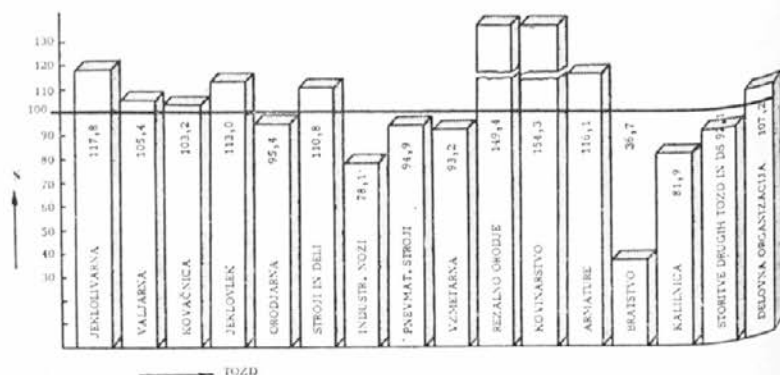
Kljub skrajnim težavam pri oskrbi z osnovnimi surovinami ter drugimi potrošnimi in pomožnimi materiali je potekala proizvodnja v istem obsegu kot v maju.

UVOZ

V juniju se je pri uvoznem poslovanju že močno odrazila sprememba zakona o razpolaganju z devizami. Od 1. junija 1982 praktično razpolagamo še s 24,24 odst. deviznih prilivov, saj moramo od generalnega zneska, to je 30,24 odst., participirati pri lastnih anuitetah še 6 odst. Poleg tega je združevanje deviz znatno upadlo, združevalci pa raje sami uvozijo blago za nas, kar je privedlo do drobljenja dobav.

Zaloge materialov kažejo konec meseca kritičnost pri niklju, feromolibdenu, siliciju in elektrodah. Niklja še vedno ni, čeprav je že nekaj časa odprt akreditiv za uvoz 118 ton iz ZSSR prek Slovenskih železarn. Tudi Metalka uvaža enako količino, vendar razdelitev še ni znana. Ker ni dobav elektrod Ø 350 iz Šibenika, smo tudi te prisiljeni intervencijsko uvažati. Uvoz ferolegura je bil pokrit s termimskim nakupom, s čimer se je naš dolg povečal. Stanje nas sili, da se z določenimi dobavitelji že pogovarjamo o možnosti najetja kreditov za reprodukcijski mate-

Fakturirana realizacija v juniju

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ %		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	junij	kumul.	junij	kumul.	junij	kumul.	junij	kumul.	junij	kumul.	junij	kumul.
JEKLARNA	88,2	95,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	97,7	101,9	92,0	109,9	117,8	115,5	90,1	72,6	109,0	83,3	119,6	122,0
VALJARNA	65,4	97,1	102,6	102,8	105,4	97,0	105,5	117,2	126,8	133,0	101,9	91,0
KOVAČNICA	104,5	110,1	105,9	109,9	103,2	98,7	65,5	104,0	79,4	117,7	105,7	96,7
JEKLOVLEK	112,9	101,0	117,3	100,3	113,0	101,8	41,6	69,4	49,9	77,4	121,3	105,0
ORODJARNA	75,5	73,5	93,8	103,3	95,4	104,8	-	21,3	-	24,7	104,3	112,4
STROJI IN DELI	92,9	95,9	89,9	95,7	110,8	102,4	122,1	123,7	145,8	134,4	94,2	87,3
- NOŽI, BRZOREZ, OROD.	96,1	98,9	66,7	81,7	77,0	94,9	22,6	53,9	24,2	54,5	122,3	129,6
- GREDECE	69,0	119,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	86,6	106,2	66,8	81,7	78,1	95,7	22,6	53,9	24,3	54,9	123,8	130,4
PNEVMATSKI STROJI	111,6	98,0	97,6	92,2	94,9	91,8	176,0	86,0	228,7	107,0	89,7	91,2
VZMETARNA	97,9	99,4	95,6	99,2	93,2	98,7	48,0	107,1	58,7	119,9	98,7	95,2
REZALNO ORODJE	121,4	104,7	135,3	97,2	149,4	123,3	184,0	90,6	235,2	109,4	141,2	124,7
KOVINARSTVO	111,1	87,9	108,4	84,1	154,3	94,1	-	-	-	-	154,3	94,1
ARMATURE	120,8	91,2	113,1	85,5	116,1	79,9	92,9	66,4	104,3	72,0	138,0	94,6
BRATSTVO VARVARIN	38,0	16,6	40,0	16,7	36,7	14,9	-	-	-	-	36,7	14,9
KALILNICA	-	-	-	-	81,9	83,2	-	-	-	-	81,9	83,2
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	92,1	96,1	-	-	-	-	92,1	93,8
DELOVNA ORGANIZACIJA	89,1	97,6	102,3	102,8	107,2	99,5	93,6	98,3	108,0	108,1	107,0	97,6

POPREČNI OD V GOSPODARSTVU OBČINE RAVNE

V gospodarstvu občine Ravne je bila leta 1981 višina poprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega nad 12.000 din pri finančnih, tehničnih in poslovnih storitvah (12.830 din), v obrti in osebnih storitvah (12.737 din), v prometu in zvezah (12.417 din), v gozdarstvu (12.380 din), v stanovanjsko-komunalni dejavnosti (12.103 din) ter v industriji in rudarstvu (12.030 din), pod 12.000 din pa v gostinstvu in turizmu (9720 din), v trgovini (10.210 din), gradbeništvu (10.733 din) ter v kmetijstvu (11.743 din).

(Vir: Almanah občine Ravne na Koroškem)

OSKRBA Z ENERGIJO

Zaradi splošnega pomanjkanja tekočih goriv na jugoslovanskem tržišču je bila junija zelo slaba in neredna dobava mazuta. Zaloge so bile ves mesec na ničli, zato so nastajale motnje v proizvodnji. Zaradi okvare v kisikarni Ruše je bila zmanjšana in neredna tudi oskrba s tekočim kisikom, redukcija pa je bila še pri elektro energiji. Z drugimi energetskega mediji je bila oskrba zadovoljiva, tako da ni bilo motenj v proizvodnji.

V juniju je bilo dobavljeno:

— elektro energija	16.520.540 kWh
— zemeljski plin	2.426.410 N m ³
— butan propan	4.635 kg
— mazut	1.367.530 kg
— koks	1.000 kg
— karbid	13.410 kg
— hladilna voda	932.755 m ³

plaket, ki bodo nato sprejete kot priloga pravilnika.

* Za podpisnika finančnih listin za žiro račun in druge račune delovne organizacije, temeljnih organizacij in delovnih skupnosti je poleg dosedanjih podpisnikov pooblastil Jožeta Žunca, člana poslovnega odbora.

Za soprodpisnika finančnih listin za žiro račun in druge račune delovne organizacije, temeljnih organizacij in delovnih skupnosti je poleg dosedanjih soprodpisnikov pooblastil Vido Voler, vodjo finančnega načrto-

IZVOZ

Junija smo dosegli predvideni plan izvoza s 93,6 odst., od česar 49,4 odst. v konvertibilni valuti. Valjanega paličastega jekla smo odpremili 1770 ton in s tem ustvarili vrednost 52 odst. junijske realizacije.

Četudi smo dobavili razmeroma veliko količino valjanega jekla, nekaterih nujnih naročil nismo realizirali in smo zato prihajali s kupci v velike težave.

Kovanega paličastega jekla smo odpremili 331 ton. Izdelanega je bilo sicer več. Konec meseca ga je ostalo okoli 200 ton na zalogi v špediciji. Odpremo predvidevamo v juliju in avgustu.

Vlečenega jekla smo dobavili le 76 ton. Pri teh izdelkih močno zamujamo dobavne roke, tako da dobivamo od kupcev zelo ostre ugotovke.

Odprema ulitkov je bila nekoliko pod načrtovano količino. V prvem polletju smo odpremili vsega 570 ton litine in načrta s tem nismo dosegli. Realizacija v prvih mesecih je bila namreč nizka.

Industrijskih nožev smo odpremili le 4,8 tone. Noži za Bolgarijo in Romunijo niso bili pravočasno gotovi, tako da smo rok dobave premaknili v julij.

Pri rezalnem orodju smo načrt presegle za 75 odst. zlasti z izvozom v Bolgarijo in Romunijo.

Armatur smo odpremili 36 ton, v glavnem v ZSSR, medtem ko z odpremami v Nemčijo nismo na tekočem.

V juniju smo realizirali tudi okoli 25 ton obdelanih ulitkov in valjev za Zahodno Nemčijo. V skladu s pogodbenimi roki bodo sledile nadaljnje dobave valjev v naslednjih mesecih.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

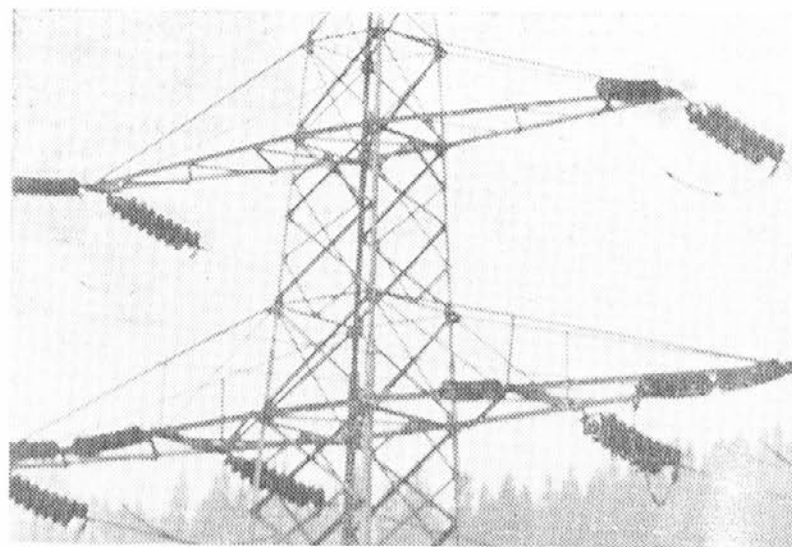
V juniju je znašal izkoristek delovnega časa 81,86 odst., odsotnosti pa 18,14 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	7,66 %
— izredno plačan dopust	1,43 %
— službena potovanja	0,48 %
— bolezn do 30 dni	3,57 %
— bolezn nad 30 dni	3,48 %
— neplačane odsotnosti	0,28 %
— druge plačane odsotnosti	1,24 %

zamujanja na delo in odnosa delavcev do družbene in osebne lastnine ter podprl predlagane ukrepe. Zadolžil je del. skupnost za kadre in splošne zadeve, da v roku treh mesecev pripravi celovit predlog za uvedbo premakljivega delovnega časa in ga posreduje v razpravo vsem tozdom in delovnim skupnostim.

* Delavski svet je razpravljalo o problematiki lužilnice. Ugotovil je, da je osnovni problem nezadovoljstvo delavcev zaradi neustreznosti beneficirane delovne dobe. Potrdil je zahtevo odbora za varstvo pri delu, da mora medicina dela ugotoviti škodljivost ozračja in druge vplive na zdravje delavcev v lužilnici in v treh mesecih pripraviti poročilo. Za izvršitev sklepa je zadolžena služba za varstvo pri delu. Pristojne službe pa morajo zasledovati stanje v lužilnici in ga redno vzdrževati, v okviru možnosti pa delovne razmere še izboljšati.

* Delavski svet je sprejel pravilnik o priznanjih. Obenem je zadolžil poslovodni odbor, da imenuje ustrezno strokovno komisijo, ki naj najpozneje v dveh mesecih pripravi osnutke listin in

Pota energije

Sklepi in stališča 11. seje DS železarne Ravne z dne 7. 7. 1982

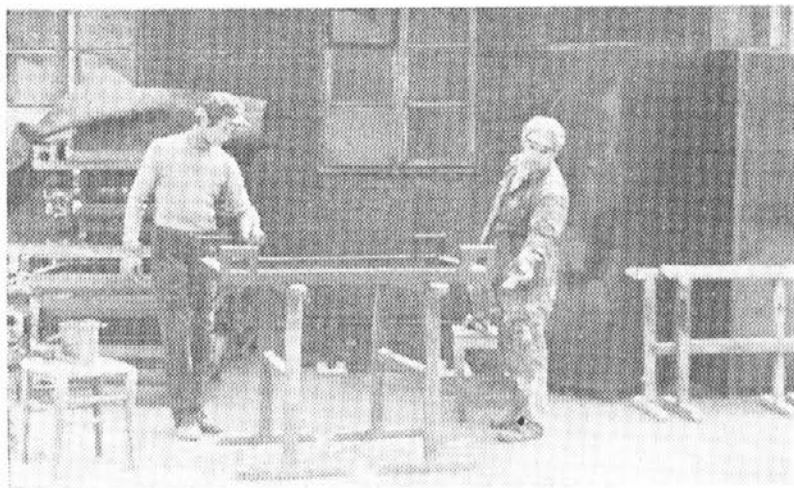
(povzetek)

* Delavski svet je sprejel elaborat o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije v ustanavljanju Težki strojni deli Ravne ter akt o njeni ustanovitvi.

* Ugotovil je, da so delavci tozda Bratstvo Varvarin, ki se je organiziral iz dela tozda rezalno orodje Prevalje in opravlja v okviru registrirane dejavnosti železarne Ravne glavno dejavnost: proizvodnja pil in stransko dejavnost: usluge na tem področju, na referendumu dne 31. 5. 1982

pristopil k samoupravnemu sporazumu o združitvi v delovno organizacijo železarno Ravne. Sklep o organiziranju novega tozda je bil poslan vsem tozdom v delovni organizaciji, od katerih pa nobeden v zakonitem roku 30 dni od dneva vročitve sklepa o organiziranju temeljne organizacije ni sprožil spora glede obstoja pogojev za organiziranje temeljne organizacije pred sodiščem zdrženega dela.

* Delavski svet je sprejel analizo izhodov med delovnim časom,

Na prostem

vanya v delovni skupnosti posebnosti finančne službe.

Iz spiska podpisnikov se črtata Peter Orožen in Janez Pačnik.

* Delavski svet je sprejel pobudo sindikata železarne Ravne in zadolžil poslovodni odbor, da v roku dveh mesecev pripravi po-

ročilo z oceno možnosti in smotnosti uvedbe maloprodaje v okviru tozda komerciala. Sugestija se nanaša na prodajo ostankov jekla, lesa, papirja, betonsko železo ipd.

(Vir: sklepi in stališča 11. seje del. sveta železarne)

Z ZBOROV DELAVCEV TOZDOV IN DELOVNIH SKUPNOSTI:

Načrtovati OD od ustvarjalca dohodka naprej, ne obratno

Delavci tozdo v delovnih skupnosti so od 31. 5. do 4. 6. 1982 na zborih obravnavali dopolnitve k SaS o temeljnih plana občinske zdravstvene in občinske izobraževalne skupnosti. Pred tem so dopolnitve obravnavale družbenopolitične organizacije v tozdih in delovnih skupnostih, IO konference OOS železarne ter politična koordinacija. Slednja dva sta delavcem posredovala tudi pisna stališča v zvezi s sprejemanjem dopolnitev. Dopolnitev k SaS o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti niso sprejeli delavci tozda jeklarna, orodjarna ter strojev in delov; dopolnitev temeljev plana občinske izobraževalne skupnosti pa ne tozda: jeklarna in transport.

Delavci tozdo v delovnih skupnosti pa so, kljub sprejemu oz. odklonitvi, izoblikovali vrsto **pripomb**, med njimi:

• Z dvigom prispevnih stopenj bomo kršili resolucije (prepoved dviga skupne in splošne porabe).

• Stabilizacija na obeh področjih naj ne poteka samo na račun povišanja prispevnih stopenj. Premalo je čutili prizadevanja izvajalcev.

• Res imamo prispevni stopnji za obe SIS nizki, vendar to še ne pomeni, da jih moramo zaradi tega dvigniti, saj je tudi dohodek po občinah zelo različen. V bodoče je potrebno pred vsako podobno zahtevo dostaviti detaljno analizo stanja na posameznem področju po občinah.

• Treba je preveriti ustreznost prispevnih stopenj po SIS, primerjati višino dohodka glede na potrebe in želje občanov. Ni dopustno, da v času splošne štednje in prizadevanja po stabilizaciji našega gospodarstva gojimo nekatere interesna področja nad našimi zmognostmi, zato je potrebna prerazporeditev prispevnih stopenj oz. sredstev z letnimi zbranih, doseči zadovoljevanje tistih potreb, ki so potrebnejše za boljše delo in počutje delavcev ter vseh občanov. Zato naj v bodoče SIS pridejo

s skupnimi aktivnostmi, da bomo lahko preverili ustreznost prispevnih stopenj za vse SIS.

• Planirati je potrebno od ustvarjalca dohodek naprej, ne pa obratno, kot se to sedaj marsikdaj dogaja (pomembna sočasnost in kontinuiteta planiranja na vseh ravneh).

• Do konca leta 1982 je potrebno poiskati dolgoročne rešitve problemov v SIS in to moramo upoštevati že pri sprejemah srednjeročnih planov na vseh nivojih, tako da bodo plani in programi dela v SIS grajeni res na realni podlagi ter usklajeni.

• Vzroki za nastanek izgube niso prikazani povsem objektivno. Preveč so poudarjeni zunanji vplivi, o lastnih slabostih in neredu znotraj skupnosti pa ni ničesar omenjenega (predvsem razbobotenje administracije).

• Ali bo povišanje prispevne stopnje dokončno rešilo probleme zdravstva in izobraževanja v letošnjem letu? Obstaja namreč bojazen, da dohodek OZD ne bo naraščal tako, kot je planirano, zato morajo izvajalci računati na nižje prihodke in pripraviti akcijske programe.

• V jeklarni so mnenja, da v zaostrenih pogojih gospodarjenja delovne organizacije ni mogoče obremenjevati z novimi obremenitvami v prid skupne porabe. Menijo, da je rešitev za sanacijo v racionalnejšem gospodarjenju ter v skrčenju njihovih programov na najnujnejše. Boljše gospodarjenje OZD bi dalo prav enak učinek kot povečanje prispevne stopnje.

Pripombe — zdravstvo

• V zdravstvu je zelo slaba delovna disciplina (zamujevanje na delo in predčasno odhajanje z dela, predolgi odmori za malico, slab izkoristek delovnega časa — zamujevanje s pričetkom sprejemanja pacientov ter predčasno prenehanje sprejemanja).

• Nepravilen in včasih celo nekulturn odnos osebja do pacientov.

• Slaba kvaliteta zdravstvenih uslug.

• Zakaj delajo specialisti samo popoldan? (štiriizmenski cikel dela v železarni).

• Ze pred časom je bila podana zahteva po organiziranju specialistične ambulante na Ravnah; s tem bi namreč skrajšali čakalno dobo, prav tako pa bolniški stalež.

• Neekonomske cene prehrane v bolnici. Če je le-ta regresirana, zakaj jo dobivajo tudi svojci po isti ceni?

• Potrebno bo razmisliti o ambulanti v železarni, predvsem velja to za zobozdravstveno ambulanto.

• S kadrovske politiko na področju zdravstva ne moremo biti zadovoljni; vse preveč zdravnikov se menja, prihajajo novi z malo delovnih izkušenj.

• Ko smo sprejeli uvedbo participacije, so izvajalci obljubljali v svojih programih izboljšanje uslug, vendar pa sedaj, po nekajletni praksi, ugotavljamo, da nekaterih pomanjkljivosti še vedno niso odpravili.

• Potrebno je ukiniti participacijo in ustrezno povišati prispevno stopnjo.

• Zdravniki se preveč ukvarjajo z administrativnim delom, kljub temu, da je zaposlenih že veliko administrativnih delavcev.

• Dva zdravnika ne opravljata svojega poklica, ker se ukvarjata s samoupravo, zobozdravnikov pa je premalo.

• Zobozdravstvene storitve kljub izdatni participaciji še ne pomenijo zadovoljstva. Delavci so prepričani oz. so že večkrat in ponovno zahtevajo, da se ta ambulanta organizira znotraj naše delovne organizacije, saj je čakalna doba predolga.

• Do uvedbe zobne ambulante v železarni naj se v zdravstvenem domu izdela urnik obiskov zobne ambulante, da bodo naši delavci vedeli, kdaj ordinira zobozdravnik samo za njih.

• Kljub določenim ukrepom varčevanja v zdravstvu zahtevamo, da se usluge in storitve ne slabšajo, ampak izboljšujejo.

• Ginekološka ambulanta v zdravstvenem domu bi morala imeti svojega lastnega specialista, saj je tudi tu čakalna doba izredno dolga.

• Kakšna je obveznost zdravnika, da po končani specializaciji nadaljuje delo v delovni organizaciji, ki mu je omogočila specializacijo?

• Zakaj se je pred leti, skupaj z znižanjem prispevne stopnje, znižal tudi BOD in zakaj se sedaj s povišanjem stopnje ne dvigne tudi BOD?

• Zdravniki so premalo seznanjeni z deli in nalogami, ki jih opravljajo naši delavci, kar vpliva na neustrezno odmero bolniškega staleža.

• Delovna razmerja je treba sklepati z zdravniki, ki bodo pripravljali ostali v občini dalj časa ter jih za njihovo delo pravilno nagraditi.

Pripombe — izobraževanje

• Ugotavljamo, da izobraževanje ni usklajeno s potrebami združenega dela, npr. srednja medicinska šola izobražuje medicinske tehnike prek potreb, zaradi tega je pozneje potrebno pošiljanje tega kadra, kar povzroča dodatne stroške in slabšo kvaliteto kadrov. Šolstvo naj izobražuje takšen kader, ki ga združeno delo zares potrebuje.

• Za izpolnjevanje plana izobraževalne skupnosti naj bi se združili prejšnji sredstev ostalih samoupravnih interesnih skupnosti.

• Prevoze bi bilo treba racionalizirati, npr. iz Kotelj bi lahko uporabljali redni avtobus.

• V šolstvu je delovni čas slabo izkoriščen.

• Zakaj forsiramo celodnevno šolo, če tega ekonomsko ne zmoremo — sploh na podeželju? Postavlja pa se tudi vprašanje potrebnosti le-te.

• Celodnevna šola je premalo nadzorovana, otroci so večkrat prepuščeni sami sebi.

• Prehrana naj se v šolskih kuhinjah pripravlja samo za učence in v šoli zaposlene, ne pa tudi za njihove družinske člane.

• Kakšne so prispevne stopnje ostalih občin v SR Sloveniji in kako je v drugih republikah? Nekateri namreč trdijo, da imajo drugod večje ugodnosti: brezplačne učbenike, brezplačne ekskurzije, šolo v naravi, letovanje...

• V času stabilizacije ne bi bilo treba kupovati dragih umetniških slik.

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata pa apelira na vse izvajalce storitev, da dosledno izvajajo sprejete ukrepe ekonomske stabilizacije in še nadalje ukrepajo za zmanjševanje vseh namenov porabe (ne samo tistih, ki bi škodovala uporabnikom), na uporabnike pa na čim bolj odgovoren odnos pri obravnavanju nastale problematike ter na smotnejše izkoriščanje uslug izvajalcev.

Pripombe zbral:
Slavko Rosc

Iz dela sindikata

KOS SOZD O POSLOVANJU SLOVENSKE ŽELEZARNE

KOS SOZD Slovenske železarne je sredi julija obravnaval:

— informacijo o poslovanju sozda v prvih petih mesecih 82
— pogoje gospodarjenja in predlog ukrepov za nadaljnje uspešno poslovanje sozda
— Združevanje deviz in oskrbo.

Poročila so pokazala naslednje stanje:

— Sozd ima velik devizni primanjkljaj, po sprejemu novega zakona o deviznem poslovanju se stanje še slabša.

— Cene naših proizvodov ne dohajajo cen repromaterialov in energije. Zato rast dohodka v primerjavi s prvim kvartalom lani upada, stanje pa se bo v zadnjem kvartalu 82 še zaostrilo.

— Takšno gospodarsko stanje zahteva bistveno drugačno obna-

šanje na vseh ravneh našega poslovanja, predvsem pri doslednem uresničevanju investicijske gradnje v sozdu.

— Železarna Ravne je zdaj v sozdu največji investitor in mora čimprej zaključiti začete nedokončane naložbe.

— Naša dohodkovna učinkovitost od lani naprej upada. S takšnim trendom bomo kmalu zapadli v poslovno izgubo.

— Dolgoročni načrt stabilizacije terja še večja odrekanja na vseh področjih osebne, skupne in splošne porabe.

— Pri interni banki sozda so določena sredstva za investicijsko izgradnjo, a jih predelovalci zaradi prezahtevnih investicijskih programov oz. finančnih težav ne morejo aktivirati.

— Izdelava informacijskega sistema v sozdu je nujna, a kljub prizadevanjem ne zaživi.

Razprava je izoblikovala naslednje zaključke:

- Določila družbenega dogovora o razporejanju dohodka moramo uresničevati mnogo bolj dosledno kot doslej. Zato moramo zgraditi sistem pravočasnega informiranja o tem področju.
- Čimprej je treba urediti odnose svobodne menjave dela med delovnimi organizacijami, interno in skupnimi službami, inštitutom in metalurškim inštitutom.
- Dogovor o medsebojnih do-

bavah moramo dosledno uresničevati (dobave med železarno Ravne in Verigo Lesce ne potekajo v redu).

— Prizadevati si moramo za manjši uvoz in večji izvoz, pri tem pa dosledno uresničevati pogodbene roke.

— V zaostrenem gospodarskem položaju moramo skrbeti za čim bolj produktivno zaposlovanje.

(Vir: potno poročilo predsednika IO OO konference sindikata železarne)

Iz SOZD Slovenske železarne

ZA HITREJŠE IN BOLJ STRNJENE INFORMACIJE

Informacije o delu SOZD, ki jih prinaša Informativni fužinar, so največkrat neaktualne in razdrobljene.

Obrnili smo se na predsednika delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, našega delavca iz TOZD energija, tovariša Alojza Janežiča. Želeli smo, da delavskemu svetu prenese dvojce:

1. Informacije iz SOZD prihajajo z velikansko zamudo. Da bi bile tudi za nas aktualne, bi jih želeli prej.

2. Informacije so zelo razdrobljene. Bilten SOZD sicer prinaša veliko številčnih kazalcev, a zbirnih za vso SOZD zelo malo. Želimo si več strnjenih informacij o poslovanju SOZD in njeni problematiki.

Tovariš Janežič je naša hotenja posredoval. V SOZD menijo, da je informacij dovolj, da pa bodo zaenkrat morale ostati takšne, kot so. Ni namreč človeka, ki bi se v SOZD ukvarjal samo z obveščanjem. Tudi z zapisniki bo težko. Rabijo svoj čas, da se napišejo, pošljejo v podpis, razpošljejo.

Pri zapisnikih delavskega sveta smo se znašli sami: ko dobi tovariš Janežič original v podpis, kopijo pošlje na naše uredništvo. Tako pridobimo precej časa. Tudi zato boste lahko sklepe zadnje seje DS SOZD prebrali že v tej številki. Seja je bila 13. julija v Ljubljani.

POMEMBNEJŠI SKLEPI 2. SEJE DS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

1. DS sprejema informacijo o poslovanju Slovenskih železarn v prvih petih mesecih leta 1982.

Glede na splošni gospodarski položaj so rezultati ugodni. Planirani izvoz je presegla samo železarna Jesenice, SOZD kot celota je dosegla le 46,5% načrtovanega izvoza.

Proizvodnja surovega železa je za 13% manjša kot lani, blagovna proizvodnja za 1% (najboljša je bila na Jesenicah), rast čistega dohodka je skromna, akumulacija nazaduje. Proizvodni rezultati so zadovoljivi predvsem zato, ker sedaj še ni bilo večjih motenj pri oskrbi z uvoženimi surovinami in reprodukcijskim materialom. Tako je bil celotni izvoz v Slovenskih železarnah v prvih petih mesecih letos za 40% — po vredno-

sti — večji kot lani (največ so izvažale železarne, manj predelovalci), prodaja je bila za 24% večja kot lani, a za 10% manjša, kot smo jo načrtovali. Število zaposlenih je za 2% večje kot lani (najbolj se je povečalo v železarni Ravne, zmanjšalo se je v Štorah), osebni dohodki so bili v prvih treh mesecih za 28% višji kot lani, v naslednjih dveh mesecih pa se je rast umirila (v jeseniški železarni in v Tovilu so se osebni dohodki znižali).

Gledano v celoti: gospodarski položaj Slovenskih železarn se slabša. Zato bo treba organizirano dobivati devize, v notranjem poslovanju pa ukrepati za večjo ekonomičnost in zmanjšanje stroškov.

2. DS predlaga, da se sestanejo vsi odgovorni iz delovnih organizacij in SOZD za medsebojne dobave. Te je treba čimprej urediti.

Obveznosti pri medsebojnih dobavah se v SOZD zelo slabo izpolnjujejo. Tako je npr. Veriga do sedaj dobila le 25% od planiranih količin materiala, železarna Jesenice pa izpolnjuje plan dobav le 30%.

3. DS sprejema informacijo o pogojih gospodarjenja ter predlog ukrepov in nalog za ohranjanje uspešnosti poslovanja v Slovenskih železarnah.

Pogoji gospodarjenja so zelo težki. SOZD je v preteklosti uvažala dvakrat toliko, kot je lani izvozila. Za vsak izvoženi dinar je lahko uvozila za dva. Sedaj lahko za neposredno izvožen dinar uvozi le za 0,37 oziroma 0,30 din. Seveda pa je pomemben vir deviz tudi združevanje deviz naših kupcev.

V vseh delovnih organizacijah in SOZD so že pripravili ustrezne naloge in ukrepe za izboljšanje gospodarskega položaja. Gre v glavnem za tri cilje:

- obdržati proizvodnjo na planirani ravni
- doseči planirani izvoz iz zmanjšati uvoz
- varčevati na vseh ravneh.

Poleg programa ukrepov bodo morale vse delovne organizacije izdelati tudi variantne plane za poslovanje v zoženih razmerah in rebalansirati srednjeročne planske dokumente. Uresničevanje ukrepov je treba sproti spremljati.

4. DS zahteva, da se s predlogom nalog in ukrepov seznanijo vsi delavci. Delavski sveti tozdov morajo ta predlog konkretizirati

Jamski zidar

in sprejeti, poslovodni delavci pa so dolžni nadzorovati njihovo uresničevanje.

5. DS sprejema poročilo o samoupravnem sporazumevanju na področju deviznih sredstev in o njihovi realizaciji za obdobje januar—maj 1982.

Osnovni namen teh sporazumov je zagotovitev konvertibilnih deviznih sredstev za uvoz surovin in nemotene dobave kupcem. Tudi po novih ukrepih v zvezi z deviznim poslovanjem vsi do sedaj sklenjeni in na SISEOT registrirani samoupravni sporazumi o skupni udeležbi v izvozu in o združevanju deviz med Slovenskimi železarnami in potrošniki jekla veljajo tudi naprej. Samoupravne

sporazume bomo s kupci — domačimi potrošniki in potrošniki v drugih republikah — sklepali tudi v prihodnje.

Vidi se napredek pri združevanju deviz. Letos je SOZD že v prvih petih mesecih združila 76% vsote iz leta 1981.

6. DS sprejema samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za razvoj sosedskega gospodarskega sodelovanja z Avstrijo in Italijo.

7. DS soglaša, da so Slovenske železarne pokrovitelj izdaje in podelitve medalj »Borec Prešernove brigade«.

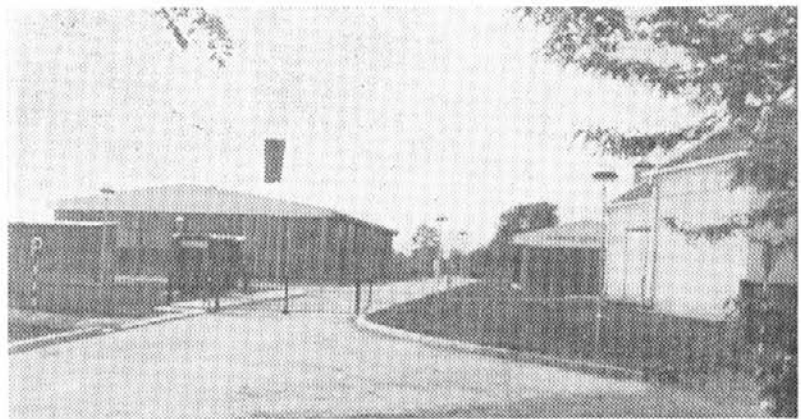
(Vir: gradivo in zapisnik 2. seje DS SOZD)

INFORMACIJA O RADU OOUR-a »BRATSTVO« VARVARIN

OOUR »Bratstvo« Varvarin je svojo proizvodnjo turpija počela 6. februarja 1982. godine. Sa ovom proizvodnjom stoji već pet meseci rada, odnosno osvajanja tehnologije u proizvodnji turpija.

Osnovni početni problemi i poteškoće u radu su prošli. Od početka rada do danas u fabrici je zapošljeno 43 radnika. U mesecu februaru i martu na stalnom stručnom osposobljavanju i uhođavanju proizvodnje bili su angažovani instruktori iz TOZD »TRO«. Ta faza zajedničkog rada i svesrdne pomoći je prošla. Sada je u toku dalje uhođavanje, upoznavanje i ovladavanje tehnologijom od strane radnika zaposlenih u OOUR-u »Bratstvo«.

U OOUR-u »Bratstvo« su izabrani samoupravni organi i usvojena samoupravna opšta akta. Prvi Radnički savet je izabran 31. maja 1982. god. Ostaje još nerešeno pitanje registracije kod privrednog suda.

TOZD Bratstvo Varvarin

Efekat rada u OOUR-u »Bratstvo« za prethodnih pet meseci posmatran po periodima je sledeći:

	Realizacija	Lančani indeks
— period 6. II—30. IV	693.000,00	100,0
— period 1. V—31. V	1.160.000,00	167,4
— period 1. IV—30. VI	1.247.000,00	107,5
Ukupno (6. II—30. VI):	3.100.000,00	—

Produktivnost merena prerađenom količinom čelika po radniku je na nivou od 50 % u odnosu na projektovani iznos (po projektu 170 kg/radniku a ostvareno 85 kg/radniku). Sa izonšenjem ovog pokazatelja stoji i pitanje, zašto niska produktivnost, zašto se ne dostiže željeni efekat. Ovom prilikom bi trebalo pojasniti i obrazložiti ovu činjenicu sledećim:

— trend zapošljavanja ne ide prema planu za 1982. godinu. Sa neostvarenjem plana zapošljavanja prisutni su fiksni troškovi u većoj meri od dozvoljene i veliko učešće neophodne režijske radne snage u ukupnom broju zaposlenih,

— prisutni su problemi na održavanju mašina. Vrlo česti su zastoji koje izazivaju dosta oštećeni ili potrošeni delovi a rezervnih delova na zalihima nema. U toku je akcija na generalnom osposobljavanju mašina. Zastoji ovakve prirode neposredno utiču na realizaciju.

U fabrici se počev od maja meseca proizvodnja planski usmerava, definiše i prati. O ovome se izjašnjava i rezultate ocenjuje Radnički savet.

Formirani su svi samoupravni organi i društveno-političke organizacije. Njihovo funkcionisanje zadovoljava, a ono je usmereno ka borbi za što veći dohodak i što bolji rezultat. Valjalo bi naglasiti da je pored borbe za što veći dohodak istaknuta još jedna obaveza a to je borba za nastup na inostrano tržište još u 1982. godini.

Potrebno je na kraju naglasiti da su radnici u OOUR »Bratstvo« na dobrom putu da opravdaju poverenje koje im je dato. Zbog neizmerne zahvalnosti prema svim radnicima u Železarni Ravne za stvorene uslove, sa izgradnjom fabrike u Varvarinu, stvorena je obaveza da se to poverenje i opravda. U ovom momentu ovo bi trebalo shvatiti kao najiskreniju želju i težnju svih radnika u OOUR-u »Bratstvo«.

U cilju što realnijeg shvatanja ovog »zaveta« prema Železarni Ravne, najprihvatljivije je sačekati da što skorije vreme pokaže i opravda poverenje dato svima u fabrici turpija da dotle da se veruje u rad i napore koji se čine da se to poverenje opravda.

Direktor, Topić Slavoljub, dipl. ecc.

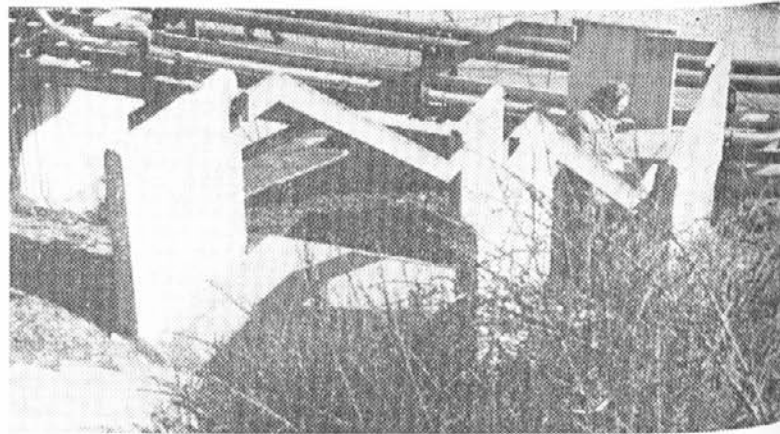
Koristi strokovnih posvetovanj

Strokovna posvetovanja u stabilizaciji — da ali ne? Po mnenju strokovnjakov in organizatorjev — da. Ogromne kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne koristi, stroškov malo.

Naši strokovnjaki vidijo v strokovnih posvetih samo dobre strani.

Ferdo Gnamuš, ravnatelj TOZD komercijala: »Strokovna posvetovanja so ena od strategij nastopa za dolgoročni plasman določenega proizvoda. V železarni Ravne smo lansko in letošnje leto organizirali dve posvetovanji: v lanskem letu za pnevmatične stroje in v letošnjem letu za armature. Cilj pri obeh posvetova-

njih je bil: seznaniti potencialne kupce o naših razvojnih programih, kvaliteti in možnostih zadovoljitve povpraševanj po določenih skupinah proizvodov. Hkrati pa smo s posvetovanji želeli dobiti in tudi dobili odgovore in stališča posameznih uporabnikov določenih proizvodov glede njihovih pričakovanj in zahtev ter razvoja v svetu in prizadevanj konkurence pri posameznem uporabniku na domačem tržišču. Poleg

Gor in dol

tega se na takih posvetovanjih medsebojno izmenjajo zelo koristne informacije o nekaterih detaljih, pomembnih za proizvajalca in uporabnika. Na tak način pridemo do zelo koristnih informacij v najkrajšem možnem času, hkrati pa se določen problem obravnava z več zornih kotov, kajti uporaba določenih proizvodov je večstranska, prezentacija izkušenj pa za proizvajalca izredno koristna. Tako ocenjujemo ti dve posvetovanji.

Tretje posvetovanje, ki mu je bila železarna Ravne samo pokrovitelj, se je nanašalo na avtomatizacijo strege preoblikovalnih strojev. Nad 200 udeležencev na seminarju kaže na zelo velik interes za tovrstno problematiko. Na tem posvetovanju so se zbrali strokovnjaki, v glavnem inženirji strojništva in tehniki strojne stroke, ki se ukvarjajo s tovrstno problematiko bodisi pri projektiranju ali uporabi. Prikazane se bile razvojne smeri strege v svetu in dosežki ter pomanjkljivosti domačih proizvajalcev tovrstne opreme. Organizatorji posvetovanja so v pripravah in izvedbi predvsem upoštevali stroške ter storili vse, da so se posvetovanja izvedla z najmanjšimi stroški ter tako prispevali k stabilizaciji. Vedeti moramo, da na tržišču — na eni strani brez seznanjanja s tendencami na tržišču, na drugi strani pa brez seznanjanja tržišča z našimi dosežki — napredka prodaje ni mogoče pričakovati. Kolikor večje aktivnosti, hkrati tudi kvalitete, izvajamo v pripravah za plasman določenih proizvodov, toliko lažji, hitrejši in večji je plasman tako dolgoročno kot kratkoročno. Koristi, ki jih od tega imamo, so stotero poplačane, če le izpolnimo obljube, ki jih pri plasmanu naših proizvodov uporabnikom dajemo. V tujini, zlasti na Zahodu, dajejo znatno večje vsote sredstev, zlasti tam, kjer se soočajo s tujo konkurenco, kjer obstaja nenehna skrb za pridobitev prednostnega položaja na tržišču in pred konkurenco. Na tem področju mi storimo bore malo, tudi iz objektivnih razlogov, med katerimi stabilizacija ni na zadnjem mestu. Iz vsakega takega posvetovanja lahko ugotovimo še vedno prisotno miselnost, da je trg zaradi nas, ne pa mi zaradi trga. Ta trditev se da dokazati z izredno počasnim prilagajanjem potrebam tržišča. Za razvojem smo daleč zadaj. V analizo lahko vzamemo katerikoli naš proizvod višje stopnje predelave.

Žal, opazno je bilo, zlasti pri zadnjem posvetovanju, da niso

pokazale zanj interesa institucije, ki bi ga predvsem morale.

Jurij Pratkanar, dipl. inž. TOZD RPT. Po njegovem mnenju se s takimi posvetovanji najbolj hitro in neposredno pride do dobrih informacij kupcev, uporabnikov. Če na takih posvetovanjih sodelujejo tudi predstavniki s fakultete in inštitutov, na zelo cenen način zvemo za nova dognanja na področju tehnike. Dobimo osnovne smernice za razvoj, zvemo, kaj tržišče potrebuje. Zelo koristne so tudi okrogle mize, na katerih pride do zamenjave mnenj.

Stanko Golob, organizacijski sekretar, TOZD komercijala. Meni, da so posvetovanja nujna. Pri vsakem novem proizvodu nastopi namreč problem, kako tržišče seznaniti s proizvodnjo. Npr.: podatke o potrebah in smereh razvoja armatur, ki imajo nov program, lahko dobimo le na posvetovanjih. Strokovnjaki, predvsem projektanti posameznih delovnih organizacij, tako dobijo tehnične, komercialne in tehnološke informacije o našem artiklu, mi pa podatke za bodoči razvoj. S stabilizacijskega vidika posvetovanja na moč ocenjevati: stroški organizacije so namreč minimalni (železarna plača le propagandni material in kosilo, vse drugo udeleženci sami).

Tone Pratkanar, mag. dipl. inž. TOZD RPT, je koristi razdelil po točkah.

1. Posvetovanja dajo analizo tržišča. Tako smo npr. na posvetu o pnevmatiki do leta 1990 dobili absolutni proizvodni program, ki ga moramo osvajati za rudarstvo, gradbeništvo in gradnjo cest.

2. Železarna dobi povratne informacije o svojih izdelkih.

3. Pride do komercialno-tehničnih dogovorov (na posvetovanju o pnevmatiki smo npr. dobili naročilo za 400 hidravličnih klavir).

4. Zelo pomembni so osebni stiki med udeleženci.

5. Posvetovanje je ugodno za kraj.

Tov. Pratkanar je sklenil z besedami: »Brez strokovnih posvetovanj si praktično ne moremo zamisliti uspešnega razvoja. Je preveliko tveganje, da bi se samoiniciativno odločali o razvoju. Zato bomo s posvetovanji nadaljevali. So sestavni del našega razvojnega dela, sploh TOZD RPT, so ena od optimalnih oblik razvoja.«

Mnenja zbrala
H. Merkač

Prenovljeni ravenski gasilski dom

Naša nedisciplina

IZHODI MED DELOVNIM ČASOM, ZAMUJANJE, ODNOS DO DRUŽBENE IN OSEBNE LASTNINE

Delovni čas in njegovo izrabo obravnavamo v analizi predvsem z gledišča discipline, vendar tudi z željo, da bi spodbudili razmišljanje v smeri boljše vpliva na našo produktivnost, ki pada. S stališča naše in družbene normativne ureditve je nesporno, kdaj smo lahko odsotni z dela in da je izpolnitev delovnega časa delavčeva osebna in družbena obveznost. Zato je neopravičeno izostajanje z dela osebna in vzajemna kršitev delovnih obveznosti, temeljna oziroma delovna organizacija pa je dolžna upoštevati le obklevne (dovoljene) odsotnosti.

Izhodi med delovnim časom

Izhodi med delom so v letu 1981 nasproti letu 1980 narasli za 15,3 %. V nekaterih TOZD oziroma delovnih skupnostih je porast večji (npr. v valjarni za 93,8 %, jeklarni 77,6 %, strojih in delih 60,2 % in v vzmetarni 55,8 %). Pri pomniti pa moramo, da so kljub takšnemu porastu pod poprečjem DO. Najmanj izhodov imajo proizvodne TOZD, druge TOZD in delovne skupnosti so nad poprečjem DO.

Število izgubljenih delovnih ur zaradi izhodov se je v letu 1981 proti letu poprej povečalo za 17,8 %, največ zopet v sredinah, kjer je tudi izhodov največ. Zmanjšanje je največje v TOZD kalinica — za 20,3 %.

V primerjavi s številom zaposlenih je največ izhodov na delavca v TOZD PI (2,3), RPT, KK, računovodstvo in gospodarjenje (1,3), RO (1,1) in ETS (1); najmanj pa v transportu (0,17), kovačnica (0,25) ter jeklarna (0,30).

Po vzroku je največ izhodov z naslova »plačanih« (48 %), letnega dopusta in službenih izhodov. Vsi drugi izhodi so v primerjavi z naštetimi nepomembni. Pri analizi izhodov za redni letni dopust ugotavljamo, da smo v tem letu pričeli uporabljati dopust tudi po 1 uro in manj, kar se v preteklosti ni dogajalo.

Poprečno trajanje odsotnosti zaradi izhodov med delom v DO je 2,6 ure. Pomembnih razlik glede na trajanje izhodov med TOZD in delovnimi skupnostmi ni, le v TOZD energija, stroji in deli ter pnevmatičnih strojih so nekoliko daljše odsotnosti (nad 3 ure), najkrajše povprečne odsotnosti pa so v komercialni, družbenem standardu, RPT in kovačnici.

Podatki o izhodih med delom se registrirajo in vodijo na podlagi prepustnic, vendar zaenkrat ta evidenca ne služi tudi za obračun, ampak le za kontrolo nadurnega dela in letni dopust. Izhodi med delom bi bili še več-

ji, če bi prikazali tudi izhode delavcev, ki zaradi narave dela le-to opravljajo tudi izven DO (kurirji, vzdrževalci toplovodnega ogrevanja, prevozniki kosovne robe, predavatelji na šolskem centru).

ZAMUJANJE NA DELO

V letu 1981 je 1678 delavcev zamudilo s prihodom na delo skupaj 812 ur, kar poprečno na mesec pomeni, da zamudi 140 delavcev po 29 minut. Iz tega sledi, da je v letu 1981 vsak tretji delavec enkrat zamudil prihod na delo.

Iz analize je razvidno, da prek 60 % zamud odpade na prvo trimesečje v letu, kar je lahko v zvezi z vremenskimi razmerami. Poprečni čas zamujanja je v TOZD in DS precej različen — najmanjši v gospodarjenju (8,5 minute), največji pa v jeklarni in pnevmatičnih strojih (38 minut). Frekvenca zamud v metalurških temeljnih organizacijah je v primerjavi z drugimi manjša, je pa čas zamujanja nad poprečjem v DO.

Glede na poprečno število zaposlenih je največ zamudnikov v TOZD rezalno orodje, temu pa sledi TOZD industrijski noži, kontrola kakovosti, komerciala in delovna skupnost KSZ.

Primerjave z letom 1980 ne moremo podati, ker smo z evidenco po TOZD in delovnih skupnostih pričeli šele v drugem polletju 1980. V primerjavi z drugo polovico leta 1980 so se v lanskem letu zamude zmanjšale za 12 %.

ZIGOSANJE KARTIC DELAVCEV NA PREMAKLJIVEM DELOVNEM ČASU

Na podlagi sprejetih sklepov DS TOZD in delovnih skupnosti bi naj v sistemu premakljivega delovnega časa delalo 63 delavcev. Mesečne analize za leto 1981 pa so pokazale, da dejansko dela na premakljivem delovnem času samo 26 delavcev ali 41 %, vsi drugi pa delajo redno od 6. do 14. ure.

PREDČASNO ZAPUŠČANJE DELOVNEGA MESTA OB ZAKLJUČKU DELA

V železarni Ravne moramo obravnavati kot kršitev delovne discipline predčasno zapuščanje delovnega mesta ob zaključku dela. Kljub stalnim intervencijam pri vodstvih TOZD in delovnih skupnostih, da se delavci predčasno zbirajo pri vrataricah, se stanje ne izboljšuje, temveč ugotavljamo, da se iz dneva v dan slabša. Vratarska služba ne more vzdrževati reda ob

koncu dela, ker je naval že takšen, da je otežkočen prihod delavcev na delo (predvsem ob 14. uri). V zadnjem času smo imeli celo dve lažji nezgodi pri zapiranju vrat ob izhodu zaradi izsiljevanja predčasnega izhoda iz DO. Dogaja se nam celo, da posamezni delavci nasilno odpirajo vrata, kar povzroča pogoste okvare na mehanizmu. Poseben problem pa je kontrola izhodov v dnevih izplačila OD, ob delovnem dnevu pred prazniki, ko delavci zapuščajo železarno že od 10. ure dalje.

Da bi izboljšali stanje, morajo odgovorni, delovodje itd., zaostri kontrolo prisotnosti na delu tudi ob koncu delovnega časa.

ODTUJEVANJE IN PRILASČANJE DRUŽBENE IN PRIVATNE LASTNINE

V zadnjih 15 mesecih je varnostna nadzorna služba prejela od TOZD in delovnih skupnosti 17 prijav kraje ali namernega uničevanja družbene lastnine. Poleg tega smo prejeli tudi 23 prijav kraje osebne lastnine naših sodelavcev. V vseh primerih smo zadeve raziskovali z organi za notranje zadeve.

Iz prijav je razvidno, da gre pri kraji družbene lastnine predvsem za naslednje predmete: električni kablji, elektromotor, akumulator, reducični ventili, pipe itd. Od 17 prijav smo do sedaj razrešili samo 8 primerov. Povsem drugačna slika pa je pri odkritju prijavne lastnine, saj so s pomočjo sodelavcev in z organi milice 18 primerov ali 78 % uspešno rešili.

Varnostna nadzorna služba pa je v tem času tudi zaplenila 1700 kg betonskega železa, 68 raznih cevi, večjo količino kotnega železa, elektro motor (lastnika ne moremo ugotoviti), 3000 kg pločevine in še druge predmete različnih vrednosti.

ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

1. Poprečni čas trajanja izhodov kaže, da so očitno namenjeni za urejanje osebnih zadev, ki jih delavci ne morejo opraviti popoldne. Možna pa je tudi razlaga, da smo se izhodov »navadili« in da so že naša nenapisana pravica. Ker izhode zasledujemo le po vrsti, ne moremo reči, čemu so pretežno namenjeni, vemo pa, da tudi dvigovanju denarja na banki in nakupom. Izpad delovnega časa predstavlja 1300 dni mesečno ali odsotnost 56 delavcev skozi ves mesec. Če pa upoštevamo še čas za pripravo, iskanje podpisnika in vračanje na delovno mesto, je izpad delovnega časa še večji.

Odsotnost za službene namene je v poprečju trajala 2,2 ure, za družbeno-politične aktivnosti pa 2,5 ure. To je vsekakor spodbudno, seveda če je bila odsotnost za ta dva namena res tudi opravljena.

Plačanih izhodov je bilo 48 %, pri nas pa ni mogoče ugotoviti, ali so bile ure v podaljšanem trajanju predtem tudi opravljene.

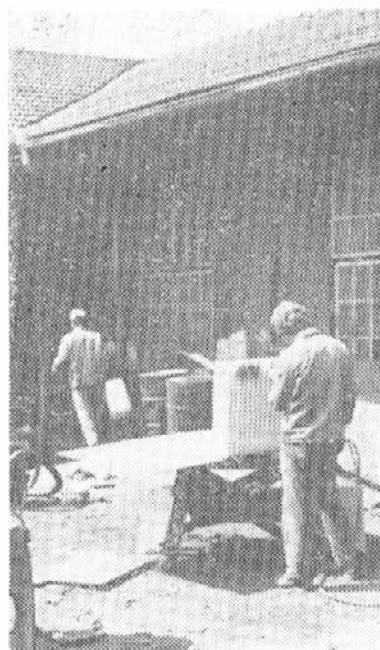
Kategorija »neplačan izhod« je v skupnih izhodih zastopana v majhnem številu in z majhno frekvenco, vendar bi izhod po predpisih morala v 7 dneh odobriti komisija za kadre.

Zelo problematično je odhajanje delavcev brez prepustnic ne glede na dnevni čas, predvsem na plačilni dan, delovne sobote in dneve pred prazniki.

Število zamud je, primerjano z letom prej, sicer manjše, vendar pri ukrepanju zoper zamudnike nismo povsod enako dosledni. Na to kaže podatek, da je na delo zamudilo 1678 delavcev, disciplinski postopek pa je bil uveden le za 32 ali slaba 2 % delavcev.

Premakljivi delovni čas je v železarni zavzel skromen obseg, je pa bil v letu 1981 razširjen na več delavcev v komerciali. Na drugi strani pa se je zmanjšalo število ravnateljev, vključenih v ta sistem delovnega časa. O tem po pravilniku o delovnih razmerjih odločajo delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti.

Predčasno odhajanje z dela in čakanje pred izhodom je močno zakoreninjeno in trdoživna navada, do katere pa nimamo nobene pravice. Vratarji lahko le ugotavljajo stanje, pri tem pa so izpostavljeni žalitvam in celo napadom. Ni malo primerov, da se morajo iz varnostnih razlogov umakniti v zavetje vratarice, le-to pa pogosto zakleniti. Pred vzhodnim in zahodnim izhodom se v poprečju dnev-

Popravilo

no zbere več kot sto delavcev, več sto pa se jih iz vseh smeri izhodu približuje.

Pri raziskovanju odtujevanja družbene lastnine imamo vrsto težav, ker se sodelavci v glavnem vedejo po načelu »nič ne vem, nisem videl«. Zato je v poprečju raziskanih in dokazanih le nekaj več kot 30 % primerov. Pomemben vzrok za neučinkovitost raziskovanja je tudi pozno prijavljanje. Zanimivo, da je največ prijav šele v času inventure. Opažamo tudi, da je največ odtujevanj zato, ker je zanje priložnost zaradi slabega nadzora in nepospravljanje z delovnega mesta. Veliko odtujevanj v zadnjem času prijavljajo tudi tuji izvajalci del pri nas. Nekateri primeri so prav čudni, da ne rečemo neverjetni — odstranitev tlačnega ventila jeklenke med obratovanjem, zmanjka električni kabel, prav tako med obratovanjem agregata, da o orodju niti ne govorimo.

PREDLOG MOŽNIH UKREPOV

Izhodi med delovnim časom

— Izhodi med delovnim časom morajo biti stroga izjema, zato je treba zaostri odnos odgovornih do delavčevih zahtev. Menimo, da bi že s tem izhode zmanjšali za četrtino.

— V TOZD in delovnih skupnostih morajo najmanj ob periodičnih obračunih oceniti izrabo delovnega časa. Na ta način bi ocenili razširili tudi na druge oblike odsotnosti z dela oziroma z delovnega mesta.

— »Plačan izhod« je mogoč le, če je predtem pokrit z delom v podaljšanem delovnem času, če je evidentiran ter za tak čas zmanjšan. Tako imenovano nadurno »zadelovanje« je praviloma treba preprečiti.

— Izhod na račun letnega dopusta ni mogoč na manj kot 4 ure (alternativa: 2 uri). V evidenci izrabe letnega dopusta mora biti zabeležen.

— V splošnih službah del. skupnosti KSZ bomo preučili vrste odsotnosti ter po potrebi spremenili obrazec »prepustnica«.

— Evidenco odsotnosti morajo za vsak mesec posebej voditi v TOZD oziroma delovni skupnosti ter jih obravnavati na komisiji za kadre. Vsaj dvakrat letno naj bi analizo obravnaval organ delavske kontrole.

— V okviru izhodov analizirati tudi siceršnje prisotnost na delovnem mestu.

Zamujanje na delo

— Predpisi so jasni, vendar jih ravnatelj in drugi odgovorni delavci ne izvajajo. Ker evidenca vratarjev ne more biti popolna, morajo zamujanje ugotavljati tudi v TOZD oziroma delovni skupnosti. Poleg tega se zamuda, ugotovljena pri vratarju, časovno poveča v odvisnosti od razdalje delovnega mesta in narave dela.

— Ker je zamujanje na delo kršitev delovnih obveznosti, je v pristojnosti disciplinske komisije. Glede prijave ima ravnatelj pravico »oprostiti« delavčevu prvo zamudo v koledarskem letu ter tudi v drugem objektivnem primeru, ki ga delavec dokaže (le, če ni večja kot 10 minut).

Zadnji posnetek

— Preučiti, če je smotrno imeti »plačilni dan« v soboto.

Premakljivi delovni čas

— Preučiti ali ne bi na ravni delovne organizacije določili delovna mesta, za katera je zaradi narave dela smotrno uvesti premakljivi (gibljivi) delovni čas.

— Delavec, ki dela v sistemu premakljivega delovnega časa, je tedensko enkrat najmanj dve uri dolžan delati tudi popoldne (ponedeljek, sredo).

Predčasno odhajanje z delovnega mesta

Predčasno odhajanje z delovnega mesta moramo preprečiti v TOZD in delovnih skupnostih, zanj pa odgovarja neposredni vodja. Ker za to vrsto nediscipline ne beležimo ukrepov, bo treba odgovornost ugotoviti pri odgovornem delavcu.

Odtujevanje lastnine

Odtujevanje lastnine je po vsebini največji problem in sega na področje materialne, kazenske in seveda moralne odgovornosti. Najprej moramo spremeniti miselnost, da je osebna lastnina nekaj drugega kot družbena lastnina. Odgovornost za družbeno lastnino nosimo vsi člani, zato nam ne more biti vseeno, kako z njo ravnamo in kdo si jo prilašča. V samoupravnem aktu o odgovornosti je poudarjeno, da vsak delavec v TOZD in delovni skupnosti odgovarja za sredstva, s katerimi opravi delo, da je materialno odgovoren in da je dolžan sodelovati pri odkrivanju kaznivih dejanj. Zato varovanje družbene lastnine in razreševanje kaznivih dejanj ni samo naloga varnostnih organov, temveč moralna odgovornost nas vseh delavcev, za kar smo odgovorni celotni družbi.

Vodja splošnih služb
Jože Homan

nad 300 vprašanj — s pomočjo posebnih ključev za intenziteto, važnost, časovni delež v delovnem času, pogostnost itn. ovrednotili s številkami od 0 do 5 ter tako pripravili analizo za računalnik.

PRVOSTOPENJSKA ANALIZA DELOVNEGA MESTA

Tako se imenuje to natančno beleženje vsega, kar je v zvezi z delom, delovnimi napravami, okoljem, nalogami, zahtevami, obremenitvami, zdravstveno ogroženostjo ter s položajem delavca v sistemu dela s tehnološkega in dohodkovnega vidika. Osnova analize so razgovori in opazovanja, zato se imenuje prvostopenjska. Drugostopenjska obsega meritve in druge poglobljene raziskave.

SPOZNANJA NISO SAMA SEBI NAMEN

Koristi te metode so predvsem postopno preoblikovanje delovnih mest, pa tudi ljudi, ki na njih delajo. Zraven se razbistrijo dohodkovni odnosi, pokažejo se možne racionalizacije transportnih poti izdelkov, ekološke škodljivosti, olajšanja duševnih in telesnih obremenitev, sprememba delovnega ritma itn. Mimogrede se poruši kak mit o zelo težkem fizičnem delu ali o silnih umskih naporih. Odprejo se možnosti primerjav med deli v naši železarni, med železarnami v Sloveniji in širše. Pokažejo se potrebe po dodatnem izobraževanju ali o drugačnih potrebnih znanjih.

Zelo bodo takšni podrobni opisi delovnih mest koristni tudi za invalidske komisije. Zdaj člani teh komisij na podlagi zdravniških izvidov zelo veliko zvedo o delavcu, silno malo pa o delovnem mestu, na katerem je delavec zbolel, še manj o tistih, ki bi prišla v poštev ob zmanjšani zmogljivosti za delo. Končno bomo tudi zvedeli, katera dela so primerna za ženske, katera ne. S to metodo dobljeni rezultati

Elektrikar za zahtevna dela

pa bodo verjetno uporabni tudi pri prihodnjih dopolnjevanjih sistema delitve OD. A to seveda še daleč ni glavni namen analize.

Res pa je, da hitrih koristi od prvostopenjske analize ne smemo pričakovati. Zdaj jo namreč preizkušajo strokovni timi v vseh treh slovenskih železarnah. V vsaki so opisali 8 delovnih mest, narkar bodo rezultate primerjali, metodo dopolnili in v začetku leta 1983 akcijo ponovili. Sele po novnem preverjanju in morebitnih popravkih bo prvostopenjska analiza zrela za predstavitev javnosti, ki ji bo tudi ponudena. Uporabna je namreč za vse delovne organizacije, ne samo za železarne in tudi ne le za gospodarstvo.

Ceprav torej pri nas za ergonomski center ni bilo denarja, pa strokovnjaki s tega področja nemoteno raziskujejo in delajo naprej, kakor da bi center obstajal. O rezultatih bomo sproti poročali.

Marjan Kolar

300 vprašanj o enem delovnem mestu

V treh slovenskih železarnah preizkušajo prvostopenjsko analizo delovnega mesta

Ljudje nasploh verjamemo najbolj temu, kar izmerimo. Čim bolj natančne so meritve, tembolj nas prepriča rezultat. Posebno živo nas zanimajo meritve, kadar gre za nas in naše sodelavce. Amatersko te radi opravimo kar sami (ta ima lažje delo, pa zasluži več, oni sedi v pisarni, jaz garam itn.), zato je tem več vredno, če se pojavi metoda, ki obeta objektivno in res do podrobnosti izmeriti naše delovno mesto. Natančnim rezultatom bomo menda verjeli in manj bo lastnega ocenjevanja, precejevanja sebe in podcenjevanja drugih. Upajmo vsaj.

V železarni smo opravili že precej različnih meritev, največ ergonomskih (hrup, prah, vročina) in tudi popisov vseh vrst. Zadnji poznopomlad letos pa je bil posebej zanimiv.

ŠTIRJE VPRAŠUJEJO — EDEN ODGOVARJA

Treba je biti zraven, da človek verjame, do kakšnih neverjetnih

podrobnosti lahko sežejo vprašanja o delovnem dnevu enega samega delavca od takrat, ko obleče banduro in obuje delovne čevlje (s kapico ali brez nje?), do takrat, ko pospravi za seboj (on ali kdo drug, samo pomete ali še kaj?). In vendar je to vpraševanje trajalo debelo šolsko uro. Vpraševali so doktor medicine dela, varnostni inženir, ekolog in psihologinja, odgovarjal je delovodja za svojega delavca.

Delo, ki so ga torej tako do podrobnosti spoznali in popisali, so si strokovnjaki nato še 20 minut ogledovali v živo, delavca tudi kaj vprašali, sledilo pa je ponovno enourno spraševanje delovodje. Zdaj o področju, kot so npr. nagrajevanje, delavčevo mesto v proizvodnem procesu, ali bi lahko to delo opravljal do pokoja, bi ga mogla opravljati tudi ženska, kaj bi se dalo izboljšati, da bi bilo lažje, itn.

Končno so se strokovnjaki delovodju zahvalili za sodelovanje in sami vse dobljene podatke —

V orodjarni

Proučevanje in merjenje dela

V prejšnjem članku (Informativni fužinar št. 5), je bil podan pomen tehničnega normiranja za ustvarjanje ekonomske stabilizacije v TOZD, v nadaljevanju pa bom opisal pojem in korist proučevanja dela in zakaj menimo, da je proučevanje in merjenje dela glavno sredstvo večanja proizvodnosti dela.

POJEM PROUČEVANJA DELA

S proučevanjem dela označujemo obe vrsti sredstev ali tehnik; t. j. proučevanje metod in merjenje dela, ki nam omogočata, da uporabljamo materialna sredstva, napore in sposobnosti delavcev na najboljši način. Proučevanje dela poznamo tudi pod nazivom »študij dela«, ki je tesno vezano z vprašanjem proizvodnosti.

Posebna značilnost je, da večanje proizvodnosti s proučevanjem dela ni niti vezano niti pogojeno na izdatke investicijskega pomena. Torej izboljšanje proizvodnosti nikakor ne izhaja iz predpostavke, da to izboljšanje dosežemo z nabavo novih sredstev proizvodnje, z novimi investicijami ali novimi napravami in orodji, ampak da večamo proizvodnost izključno v mejah obstoječih sredstev proizvodnje. Odkrivanje

in osvajanje novih postopkov, nabavljanje novih strojev, vse to je vezano na daljše roke in na visoke izdatke. Pri tem pa nikdar ni izključena nevarnost, da izboljšanja niso bila dosežena na ta način, ne bodo krila izdatkov, bodisi po času bodisi po obsegu denarnih sredstev.

Večkrat zahteva že majhno izboljšanje postopka znatna denarna sredstva in daljši čas. Gotovo je, da v času, ko primanjkuje sredstev za investicije in je poleg tega stopnja proizvodnosti nizka in je vprašanje večanja proizvodnosti z investicijskimi sredstvi omejeno, stopi v ospredje pomen večanja proizvodnosti s proučevanjem dela.

Proučevanje dela je prisotno pri delavcu v proizvodnji, vendar ga bolj zanima izvrševanje delovne operacije, manj pa tehnični postopek.

ZAKAJ JE PROUČEVANJE DELA KORISTNO

Proučevanje dela je sistematična metoda proučevanja, preiskovanja in opredeljevanja rešitve. Proučevanje dela zahteva čas, zato mora biti ločeno od ostalih vodstvenih poslov in nalog. Izkušnje kažejo, da samo neprekinjeno

proučevanje, ki se izvaja neposredno na delovnem mestu, daje možnost, da se zberejo vsi potrebni podatki. Iz tega izhaja, da mora biti proučevanje dela poverjeno osebi, ki se izključno ukvarja s tem, brez drugih zadolžitvev.

Proučevanje dela nam koristi zato, ker je sistematično, je obenem najtočnejše sredstvo in načrt za določanje normativov časa, na katerih sloni planiranje, nadziranje ter vodenje proizvodnje.

Prihranek, ki ga daje proučevanje dela, je neposreden, takojšen in trajen, dokler se izvaja delo po izboljšani metodi dela.

Proučevanje dela je metoda direktnega opazovanja proizvodnih dejavnikov — dogodkov, ki vplivajo na učinek dela določene operacije z osnovnim namenom, da se dosledno izključijo pojavi negospodarnosti.

Delovne dejavnike ugotavlja, odkriva, analizira, spreminja z namenom stabilizacije in izboljšanja proizvodnosti. To omogoča, da s povečano proizvodnostjo razvijamo in oblikujemo vse tiste elemente, ki opredeljujejo v končni vsoti višino osebnega dohodka in dohodek podjetja. Za proučevanje dela so potrebni dobri strokovni in osebni odnosi v proizvodnji, kajti proučevanje dela je le eno od sredstev vodenja, ki pa ne more nikoli nadomestiti dobrih odnosov, kvalitetnega vodenja in splošne organizacije dela.

MERJENJE PROIZVODNEGA DELA

Dejstvo je, da je vsako delo koristno, kolikor omogoča izvrševanje funkcije

organizacije združenega dela in da je vsako delo treba vnaprej definirati. Za utrjevanje osebnega prispevka dela se mora nujno organizirati ustrezen način merjenja kazalcev pri opravljanju konkurentnih poslov in delovnih nalog. Vse bolj opuščamo prakso, da delavci na enakih in podobnih delih imajo enake OD, neodvisno od rezultatov in kvalitete dela. V naših samoupravnih aktih je zapisano, da si kot družba moramo prizadevati za merjenje učinka pri delu in za rezultat dela vsakega posameznika, ker le tako se spodbudi delavce, da svoje delo opravljajo čim bolj kvalitetno in v večjem obsegu.

Delovna norma je med različnimi načini najprimernejši način merjenja obsega dela, seveda je treba vzporedno uporabljati tudi druga merila.

V proizvodnji kakor tudi na drugih področjih je neobhodno potrebno težiti k temu, da se delovna norma (posamezna ali skupinska) uvaža, kjerkoli za to obstaja organizirano delo in ekonomsko opravičilo. Uvajanje skupinske norme je sprejemljivo s pogoji, da se določa za čimmanjšo skupino delavcev, seveda odvisno od tehnološkega postopka proizvodnje.

Treba je upoštevati splošne družbene opredelitve in karakter norme, kot povezavo z dohodkom in delitev sredstev za OD na osnovi prispevka rezultata dela, ki ga delavec ustvari z živim delom v neposredni proizvodnji.

Aleksander Ristič

— V perspektivi naj se uredi ustreznejše skladiščenje gospodinjstkega plina.

— Bencinska črpalka v Dravogradu naj se uvrsti v II. kategorijo.

5. Konferenca ocenjuje, da je predlagana nova organiziranost občinskih upravnih organov družbeno naprednejša od dosedanje, zato podpira osnutek odloka.

DELEGATSKE POBUDE IN VPRAŠANJA

1. Zbor združenega dela naj obravnava neorganizirano in ne-načrtno opravljanje kanalizacijskih del v Perzonalih na Preva-

ljah in opozori SKIS Ravne na racionalno trošenje družbenih sredstev.

2. Predlagamo, da služba družbenega knjigovodstva pregleda finančno materialno poslovanje strokovnih služb krajevnih skupnosti Ravne in pogodbe o delu. Želimo povratno informacijo o ugotovitvah službe sdk.

3. Predlagamo, da zbor združenega dela opozarja delegate na pomembnost predhodnih razprav v delegacijah predvsem z namenom, da bi bile seje krajše in vseeno kvalitetne. S tem bomo prispevali k racionalizaciji in vzbudili večji interes za delo delegatov.

NAMESTO V ŠOLO — NA ŠIHT

Pridejo po dolgem, vročem šolskem polletju počitnice, in spoznaš, da ne veš, kaj bi z njimi. Če jih imaš, je obvezna praksa samo petnajst dni, morje tudi tako nekako, vse drugo ti še ostane. Ugotoviš, da bi bilo dobro imeti nekaj denarja, pa se prijaviš na počitniško delo v železarno. Sprejmejo te in začneš: vsak dan od šestih do dveh. Pa nikakor ne mine ura, dnevi se vlečejo, mesec je neskončen. Koliko bolje se je učiti!

Pred vzmetarno se v senci hladita dva mlada: **Roman Zagernik** iz 1. letnika Centra srednjih šol, Titovo Velenje in **Branko Libnik**, ki je končal 3. letnik gimnazije. Pravkar menjajo vzmeti, zato sta prosta. Pridružita se jima Brankova sošolka **Vera Mere** in **Dušan Grzina**, dijak 3. letnika strojne-tehnične Ravne, iz industrijskih nožev. »Moraš malo od strojev, je prevroče.«

Razgovorili so se, razočarani nad sestanki: »tisti, ki vodi, bi moral govoriti preprosto, vsem razumljivo, ne pa brati«, presenečeni nad težkimi delovnimi pogoji in zadovoljni s sodelavci.

Marko Lindenbaum ima v SGV polne roke dela. Znajde se: »Meni ni dolgčas; če nimam kaj drugega, primem tudi za metlo.« S sodelavci si je kar na ti. »Zadovoljen sem z delom. Všeč mi je, kar za stalno bi se zaposlil tukaj, seveda po šoli.« Zdej je končal 1. letnik centra za usmerjeno izobraževanje na Ravnah.

Druga dva v SGV **Stanko Božič** z Raven in **Darko Djurič** iz Mežice sta pravkar zlezla iz šolskih klopi, dopolnila petnajst let in tako imela pravico priti v železarno. Rada bi kaj zaslužila, se naučila delati in na lastne oči videti, kako se služi kruh. Prav tako tudi zelo zgovoren dijak 1. letnika ravnanskega centra za usmerjeno izobraževanje **Silvo Močilnik**.

Melita Kušej in **Mojca Žaže** sta v PII. Obvezno prakso imata, saj hodita v ekonomsko-komercialno šolo v Slovenj Gradec. »O delu pišemo dnevnik, njegova ocena je prva pri poslovanju v naslednjem letniku. Teorija je pa drugačna kot praksa. Že to: v šoli smo morali tipkati slepo, tukaj ni treba,« pravi Melita. Mojca pa: »Jaz bi že rajši videla, da bi šli skozi več pisarn, oddelkov. Tako bi se več naučili. Tudi čakati na telefone, takrat ko imajo drugi sestanke, se mi ne zdi posrečeno.«

Franc Navotnik je že ekonomski tehnik. »Zdej iščem službo. Ko čakam, sem se prijavil na počitniško delo. Računovodstvo mi je zelo všeč, študiral ga bom tudi ob delu.« Železarno pozna, samoupravljanje v teoriji tudi, praktično pa bi ga rad še doživel. »Ne vem, mislim sem, da bo na sestankih bolj sproščeno, da bodo delavci več govorili.«

Drago Popič nabira teoretično znanje o elektriki v Rudarskem šolskem centru v Titovem Velenju, praktičnega pa v ETS. »Kot vzdrževalec hodim tudi po obratih, in tako spoznavam železarno, pa še v svoji stroki se izpopolnujem.« »O, zdej vstajam prav pozno. Za v šolo moram celo uro prej.«

Dragica Mlačnik iz poslovno-finančne usmeritve šolskega centra v Slovenj Gradcu je ena redkih, ki delajo na dveh mestih: po štiri ure v SGV, po štiri v ETS. »Pač tako, kot me rabijo,« in hitro piše številke.

Po vrsti vsi mladi bi iz železarne radi odnesli čimveč. Radi bi šli v skupini od topilnice v kovačnico, livarno, jeklovlek. Radi bi gledali, kako nastaja betonsko železo in kako nož. »Imeli smo samo sestanek, na katerem smo izvedeli, kako se moramo oblačiti, obuvati in paziti pri delu.«

Pride po dolgem, vročem poletju spet šola, spet dan na dan učenje. Pa ne mine petinštirideset minut, pa se redovalnica ne zapre in konec. Koliko bolje in zanimiveje je hoditi na šiht!

Oh, ta mladina!

Helena Merkač

MODROST KHALILA GIBRANA

To je zgodovina človeka: rojstvo, poroka, smrt; rojstvo, poroka, smrt. A tedaj se pred ljudmi pojavi neki norec s čudnimi idejami, govoreč o sanjah nekega drugega sveta, katerega kulturnejša bitja vidijo v svojih sanjah več, kakor so rojstvo, poroka in smrt.

Svojemu narodu prinaša propad tisti, ki ni nikdar posejal semena, ni položil kamna, ni stkal obleke, a je iz politike napravil svoj poklic.

ŽELEZARJI V ZBORU ZDRUŽENEGA DELA

Konferenca delegacij železarne za zbor združenega dela je obravnavala gradivo za 4. sejo SO Ravne. Delegati so oblikovali več pripomb in predlogov.

1. Pri obravnavi analize uresničevanja družbenega plana v občini Ravne je konferenca oblikovala naslednje pripombe:

— podatki o dejanskem doseganju bi morali biti primerjani tudi glede na plan, ne samo na realizacijo v preteklem obdobju;

— tozdr rezalno orodje Prevalje je posebej izpostavljen pri nedoseganju fizične proizvodnje, čeprav bi moralo biti poudarjeno, da so preusmerili proizvodni program in je bil letni načrt proizvodnje dejansko presežen za 12%, prvotni srednjeročni plan za leto 1981 pa celo za 20%;

— podatki o realiziranem izvozu in deviznem prilivu za leto 1981 niso usklajeni.

2. Pri predlaganih ukrepih za doseganje oz. izboljšanje rezultatov gospodarjenja je konferenca ugotovila, da je bila v železarji sprejeta vrsta ukrepov glede na razmere, ki jih prinaša novi zakon o deviznem poslovanju. Konferenca predlagane ukrepe podpira.

3. Konferenca je osrednjo pozornost namenila poročilu o zagotavljanju oskrbe prebivalstva v občini Ravne in pri tem oblikovala naslednje pripombe in predloge:

— oskrba na našem območju ni zadovoljiva. Razumljivo je občasno pomanjkanje artiklov, ki jih primanjkuje tudi drugod

(papirna konfekcija, pralni praški, gospodinjstki plin, naftni derivati). Stalno slaba pa je oskrba s sadjem in zelenjavo, ki ga skoraj vedno primanjkuje ali pa je zelo slabe kvalitete. Občani so tudi nezadovoljni s preskrbo nekaterega tehničnega in gradbenega materiala, še posebej s cementom.

4. Za izboljšanje preskrbe konferenca predlaga še naslednje dopolnitve:

— V sedanjih gospodarskih razmerah je precej objektivnih vzrokov za slabo preskrbo, ki pa bi jih lahko z večjim posluhom, prizadevnostim delom in boljšim odnosom odgovornih dejavnikov v občini vsaj nekoliko omilili in preprečili nenormalen odtok dinarja čez mejo, kar lahko ima tudi politične posledice.

— V zvezi s 5. in 6. tč. predlaganih ukrepov predlagamo še naslednje dopolnitve oz. konkretizacijo ukrepov: izpostaviti odgovornost vodilnih delavcev v trgovskih delovnih organizacijah za boljše organizacijo dela, za boljše in sprotno založenost trgovin in za aktivno sodelovanje pri delu potrošniških svetov, izpostaviti pa tudi delo inšpekcijskih služb s tem v zvezi.

— Trgovske delovne organizacije naj utemeljijo, kako bodo s skrajšanjem odpiralnega časa povečale dohodek in čisti dohodek,

— Razgovori za dobavo sadja in zelenjave iz Varvarina naj se nadaljujejo.

— Trgovina za Janeče je še vedno aktualna.

INFORMIRANJE V IMENU DELAVSKEGA RAZREDA

Odbor za samoupravno organiziranje in informiranje splošnega združenja črne metalurgije Jugoslavije je svojo 6. sejo posvetil problemom informiranja v članicah združenja, med njimi in o delovanju združenja. Udeležilo se ga je okrog 40 predstavnikov članic združenja, predvsem delavci na področju informiranja oziroma obveščanja iz vse Jugoslavije. Tudi naša DO je poslala svojega predstavnika, ki je v uvodnem referatu predstavil organiziranje ter vsebino informiranja in samoupravnih aktivnosti, ob tem pa težave, ki nas spremljajo na tem področju.

Posvet, prvi te vrste, je bil v Mavrovem, SR Makedonija, 17. in 18. junija letos. Bivanje je bilo organizirano v objektu družbenega standarda skopske železarnice ob Mavrovskem jezeru na nadmorski višini okrog 1000 m. To področje ima zelo dobre pogoje za zimski turizem (zgradili so sistem vzpenjač in vlečnice), prav tako je zanimivo za tiste, ki se poleti raje odločajo za umirjeno letovanje. Cene so dostopne, saj znaša celodnevna oskrba za delavca skopske železarnice 290 din, za zunanje goste pa 490 din. Vse to pripovedujem, ker so makedonski organizatorji izrazili željo, da bi med delavci jugoslovanskih železarn razvili večje sodelovanje tudi na področju letovanja. To je lepa prilika medsebojnega spoznavanja in sodelovanja.

POVEZOVANJE ČLANIC SPOŠNEGA ZDRUŽENJA ČRNE METALURGIJE JUGOSLAVIJE

Sodelovanja med članicami združenja na področju informiranja in samoupravnega organiziranja je silno malo, kar je v sedanjih stabilizacijskih prizadevanjih toliko večja pomanjkljivost.

Kaj vedo delavci o svojem združenju, ki ga tako rekoč živijo? Kakšna so družbena sredstva črne metalurgije in kako z njimi gospodarimo? Splošno združenje črne metalurgije Jugoslavije je bilo ustanovljeno leta 1951 in je do danes doživelo nekaj sprememb. Sedaj nastopa kot strokovna služba brez posebnih pristojnosti in izdaja časopis Celik. Ta časopis je namenjen ozkemu krogu strokovnjakov. Dogovorili smo se, da mora povečati svoj obseg, zamenjati luksuzno »obleko« s cenejšo in povečati naklado.

Odbor za samoupravno organiziranje in informiranje je sprejel obveznost, da bo centrom za samoupravljanje in informiranje redno pošiljal obvestila o delu združenja, o stanju v članicah, vse zapisnike skupščine združenja itd. S tem bodo delavci članic prek lastnih sredstev informiranja obveščeni o stanju.

Redno naj bi potekala tudi izmenjava »tovarniških glasil« med članicami, kar bi prav tako omogočalo informiranje delavcev o stanju v metalurgiji Jugoslavije.

OBTUJENOST INFORMATORJEV

V naslednjih vrsticah bom skušal orisati osnovne dileme tistih, ki skrbijo za informiranje.

1. Pravočasno obveščanje. Dobro informiranje je tisto, ki omogoča akcijo. Obveščanje o nečem, kar se je že zgodilo, izgubi precej pomena. Kako omogočiti čimveč dnevni informaciji delavcem samoupravljalcem? Razglasne postaje, oglasne deske in letaki predstavljajo še precej notranjih rezerv. Strokovne službe in vodstva po TOZD oziroma delovnih skupnostih bodo morale posvetiti večjo pozornost dnevni informaciji. Dvodnevne ali tedenske informacije so prav tako nepogrešljive. Mesečno glasilo pa je smiselno le kot dopolnilo prej navedenim oblikam.

2. Razumljivo in zanimivo informiranje. — Utopično je pričakovati razvoj samoupravljanja, če pasivne bralce zasujemo z različnimi informacijami, ne vprašamo pa se za osnovne probleme delavcev. Preobsežna gradiva strokovnih služb so, kot kaže, pravilo po vsej Jugoslaviji.

3. Dopisniška mreža je povsod v črni metalurgiji Jugoslavije preskromna. Izjema je Jeseniška železarna. Delavci na področju informiranja v črni metalurgiji imajo skupne in sebi lastne probleme, dileme in uspehe na področju informiranja. Izmenjava izkušenj bo koristna, informiranje delavcev o življenju in delu svojih kolegov po Jugoslaviji pa nujnost.

Zal se to posvetovanje ni moglo več ukvarjati s statusom služb za informiranje. Naslednji problem, ki ni bil globlje obdelan, je prepletanje informiranja in samoupravnega organiziranja za boljše samoupravno odločanje.

Splošna ugotovitev bi lahko bila, da v naši družbi bolj negujemo informiranje za sistem in izgublamo stik s preprostimi ljudmi, ki se ubadajo s konkretnimi problemi.

Zabeležil:
Samo ŠAVC

VZMETARJI NA OBISKU V ITASU

Ko sem razmišljal, kako spoznati dela naših kupcev, sem prišel do ideje, naj bo to sindikalni strokovni izlet. Na prosto deževno soboto 12. 6. 1982 so nas pri Itasu čakali predstavniki DPO in podjetja. Takoj po priho-

Spomin na ITAS

du smo si ogledali stari in novi del Itasa. Sledilo je športno srečanje v malem nogometu, streljanju z zračno puško, kegljanju in šahu. Rezultati srečanja niso pomembni, potekalo pa je v športnem duhu. Po končanem tekmovanju smo se zbrali v prostorih družbene prehrane, kjer so nam tovariši Itasa priredili kosilo, prebrali rezultate tekmovanja, potem so sledila razna medsebojna vprašanja. Iz pogovorov smo ugotovili: dobro imajo rešeno delo invalidov, družbena prehrana je kvalitetna (delavec plača 3,00 din), v DO Itas trenutno primanjkuje delovne sile, rešitev pa vidi v 45 % režijskih delavcev.

To je nekaj ugotovitev za naše razmišljanje.

Deževno vreme nas je po zelo težki poti spremljalo do Kočevskega Roga. A še tako slabo vreme ni preprečilo delavcem vzmetarne, da ne bi v copatah in neprimerno oblečeni šli do središča slovenskega narodnoosvobodilnega boja (Baze 20), kjer nam je vodil podrobno razložil pomen Roga za narodnoosvobodilno gibanje.

Mokri, premrazeni, a vendar zadovoljni smo se v večernih urah vračali domov.

Vlado Mihin, predsednik
IO OOS TOZD vzmetarna

UVRSTITEV NAŠIH NA REPUBLIŠKEM DELOVNEM TEKMOVANJU

Prvovrščeni z občinskega delovnega tekmovanja kovinarjev in metalurgov so se 11. in 13. junija pomerili na republiškem tekmovanju v Krškem, Novem mestu in Črnomlju.

Uvrstitve naših:

Strugarji — Feliks Petrič 16., Jože Kotnik 28.

Brusilci — Alojz Janota 7.

Rezkalci — Karel Obojnik 26.

Orodjarji — Alojz Burjak — Rudnik Mežica, 12.

Ključavničarji — Jože Skorjanc 15.

Kovači — Franjo Večko 4.

Livarji — Bogomir Založnik 4.

Mirko Grobelnik 5., Bernard Hovnik 7.

Plamenski varilci — Vinko Gostenčnik 10.

Varilci REO — Rudi Grauf 7.

Varilci TIG — Rajmond Jamnik 18.

(Vir: informacija komisije za izvedbo del. tekmovanja)

Iz naših krajev

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

SPOMENIK RUDARJU V ČRNI

V centru Črne, kjer je lepo urejeni tehnični rudarski muzej mežiškega rudnika, so ob letošnjem dnevu rudarjev svečano odkrili spomenik rudarju, delo akademskega kiparja Mirsada Begića iz Ljubljane. Čeprav je kompozicija dveh figur rudarjev visoka nad dva metra, od daleč predstavljata normalno velikost mežiškega rudarja. Sredstva za postavitev spomenika sta poleg mežiškega rudnika prispevali tudi občinska kulturna skupnost Ravne in črnjanska krajevna skupnost. Dela pa so brez udarniških ur veljala okrog 1 milijon dinarjev.

Potem ko je bila lani Črna razglašena za četrti najlepši kraj v Sloveniji, si bodo Črnjani tudi letos prizadevali svoj kraj lepo urediti. Tako je komisija za olepšavo kraja pri turističnem društvu že pred časom pozvala vse Črnjane, naj tudi letos poskrbijo za lep videz kraja, predvsem pa za svoje življenjsko okolje. Sicer pa si komisija že od spomladani ogleduje in ocenjuje okolico hiš. Turistično društvo Črna bo namreč tudi ob letošnjem koroškem turističnem tednu, ki bo v avgustu, podelilo posebna priznanja za lepo urejeno okolje in stanovanjsko hišo.

V začetku junija so v zgornji Mežiški dolini delavci prevaljskega Stavbenika končno pričeli postavljati nadstrešnice na avtobusnih postajališčih v Rudarjevem, Mušeniku in Žerjavu. Celotna dela so črnjansko krajevno skupnost veljala nad 600 tisoč din, fi-

nancirala pa jih je s sredstvi krajevnega samoprispevka.

»Potem ko smo zadnje dni junija končno v zaselku Šmelc uredili športno igrišče, so v začetku julija monterji ptt podjetja iz Maribora pričeli montirati 60 novih telefonskih priključkov v naši krajevni skupnosti. Ureditev medkrajevne telefonske linije iz Mušenika do centrale v Črni in druga dela so veljala okrog 1,4 milijona din. Denar so poleg krajevnih skupnosti in ptt podjetja prispevala tudi delovne organizacije v KS Črna,« je povedal Stanko Kordež, tajnik KS Črna.

Konec junija so se v Črni že tudi sestali novo izvoljeni organi krajevnih skupnosti. Tako bo štiri leta skupščino KS Črna vodil dosedanj predsednik sveta KS Marjan Lačen. Za predsednika sveta je bil izvoljen Franc Jug, za tajnika pa ponovno Stanko Kordež.

KS LEŠE:

NOVA ŠOLA IN VRTEC ŠE LETOS

V začetku junija so v Lešah stekla dela pri gradnji novega šolskega poslopja, v katerem bodo, kot smo že poročali, dva razreda podružnične osnovne šole, oddelek otroškega vrta, sodobno opremljena kuhinja in večnamenski prostor, ki ga bodo Lešani lahko uporabljali tudi za svoje dejavnosti.

Filip Jelen, predsednik sveta KS Leše, je povedal, da je Stavbenik Prevalje do konca junija že zabetoniral nosilno ploščo objekta, na katero je Marles julija

postavil montažno šolsko poslopje. Sicer pa na Leše že prihaja oprema za šolo in vrtec, ki jo začasno skladiščijo v nekdanji Čopovi gostilni.

Medtem ko so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja junija razširili še preostale mostove na leški cesti (lani so pri Tratniku zgradili novega), so konec junija že tudi položili novo zaporno asfaltno plast. Poleg rekonstrukcije ceste, saj je ta sedaj široka pet metrov, so namestili tudi varnostno ograjo v dolžini 200 metrov.

KS HOLMEC:

PITNA VODA

Poročali smo že, da naj bi pomanjkanje zdrave pitne vode za naselji Rudnik in Poljana rešili z novim zajetjem na Hamunovem travniku. Ob zadnjih raziskavah pa so ugotovili, da ta izvir daje premalo vode. Zato je ravska komunalna skupnost sklenila, da bosta obe naselji dobili pitno vodo iz dolinskega vodovoda Šume.

Prevalje, ki je že v izgradnji. Sicer pa je na Holmcu v teh toplih dnevih ponovno precej negotovanja in nezadovoljstva zaradi neurejene smetne jame na Lokovici.

»Da je na Lokovici že nekaj časa nevarno stanje zaradi dima in smrada, je povsem razumljivo, saj TOZD Dren Prevalje še vedno v smetni jami zažiga razne odpadke, ki jih sicer potrebuje pri proizvodnji zdravil. Prav zato smo na zadnji seji sveta krajevnih skupnosti sprejeli sklep, da morata KS Holmec in inšpekcijske službe storiti vse, da bo na Lokovici spet čisto in zdravo okolje,« je povedala Mira Gerdej, tajnica holmske krajevnih skupnosti.

KS JAVORIK-SANCE:

OTROŠKA IGRIŠČA

Potem ko je ravska komunalna skupnost že lani izdelala načrt za ureditev otroških igrišč na Javorniku, ko so o njem razpravljali člani sveta KS in ko so prosvetni delavci OS Koroških ječkarjev izbrali primerna lesena igrala IGM iz Otiškega vrha, so konec junija, skoraj po letu dni zamude pričeli urejati otroška igrišča v novem naselju (nekateri Javorčani so temu nasprotovali).

Milan Zafošnik, predsednik skupščine KS Javornik-Sance, je pojasnil, da bodo zaenkrat na Javorniku uredili samo tri otroška igrišča, in sicer pri osnovni šoli in pri stolpnih na južni strani naselja. Pozneje pa bodo otroška igrišča uredili še pri trgovini.

Na Javorniku pa bodo še letos bržkone uredili skupno parkirišče za avtomobile, in sicer na prostoru nekdanje smetne jame. Prostor bodo začasno nasuli s gramozom, naredili zelenice in nasadili grmičevje. Ureditev parkirišča je v sklopu ureditve naselja, ki je še v izgradnji.

Drugače pa je v javorniški krajevni skupnosti tačas največ govora o pripravah za gradnjo novega otroškega vrta. Poročali smo že, da naj bi s prvo fazo gradnje pričeli že letošnjo jesen. Zanj so delno baje že zbrana sredstva v višini 10 milijonov

din. Gradnja (tri faze) naj bi veljala po sedanjih predračunih okrog 40 milijonov din.

»Kljub temu, da si naša krajevna skupnost prizadeva uspešno uresničevati krajevno samoupravo, predvsem pa na komunalnem in hortikulturnem področju, ugotavljamo da se naši krajanje zanimajo preveč za delo in življenje v KS, saj so pretekli zbori občanov bili skromno obiskani, čeprav se je na njih razpravljalo o pomembnih zadevah,« je še povedal Milan Zafošnik.

KS MEŽICA:

KOMUNALNA DEJAVNOST

Čeprav je mežiški krajevni skupnosti do konca junija uspelo povsem urediti letno kopališče (bazen in dovod čiste vode iz krajevnega vodovoda) je bilo prve dni julija še vedno zaprto.

Leopold Golobinek, tajnik mežiške krajevnih skupnosti, je razložil, da je odprtje kopališča prepovedal sanitarni inšpektor zaradi neurejenih pomožnih prostorov.

Kljub sončni pripeki pa v Mežici že nekaj časa urejujejo centralno kurjavo za stare stanovanjske bloke na Trgu 4. aprila. Pred nedavnim so uspešno končali dela pri ureditvi novega telefonskega omrežja v Leški in Prežihovi ulici. V zaključni fazi pa so tudi dela pri montaži elektronske telefonske centrale v Mežici. Z novim omrežjem in telefonsko centralo bodo v Mežici imeli na razpolago 400 novih telefonskih števil. V teku so tudi dela pri razširitvi mežiškega pokopališča (50 novih grobov).

Vsa letošnja predvidena dela na komunalnem in hortikulturnem področju bodo krajevno skupnost veljala okrog 2,1 milijona din, ki jih bo zbrala s krajevnim samopriskvkom, 0,5 BOD in z dotacijo skisa.

KS TRG-PREVALJE:

PLINOVOD L. 1983

Prve dni junija je bila na Prevaljah razširjena seja KK SZDL Trg-Prevalje, na kateri so delegati in predsedniki hišnih svetov spregovorili o aktivnostih, ki potekajo za izgradnjo sekundarnega plinovodnega omrežja na Prevaljah, predvsem pa o nabavi in razdelitvi kurilnega olja po kuriščih.

Baje za izgradnjo plinovoda še vedno primanjkuje okrog 10 milijonov din. Že pred časom pa so stekla dela pri gradnji primarnega plinovoda od železarne Ravne proti razdelilni postaji Pod gonjani. Kljub temu vse kaže, da se letos Prevalčani še ne bodo greti s pomočjo zemeljskega plina. Zato so se na sestanku dogovorili, da mora stanovanjska skupnost Ravne narediti plan in razrez potreb po kurilnem olju za posamezna kurišča. Dogovorili so se tudi, da bo samoupravna stanovanjska skupnost v prihodnje nabavljala, delila in plačevala kurilno olje. Kurilni odbori pa bodo tudi v prihodnje opravljali obračun za centralno kurjavo po posameznih kuriščih.

Posebna komisija, ki jo je imenoval odbor za izgradnjo plinovo-

V Topli

da na Prevaljah, mora obiskati vse tozde in delovne organizacije v krajevni skupnosti Trg in Polje zaradi pridobivanja sredstev. Po

sedanjih cenah naj bi ureditev razdelilnega omrežja na Prevaljah veljala okrog 15.000.000 din.

F. Rotar

KULTURA

STROJNCI PRAZNOVALI OB SVOJI KNJIGI

Nekaj se jih v velikem pričakovanju niti nedeljske maše ni utegnili udeležiti. Čakali so pred osnovno šolo na Strojni in opazovali priprave na slovesnost. Sentanelska dekleta in fantje so se zbirali za ples, pavri za petje, navozili so se gostje, peš je pripisihala ženska, zaradi katere je prireditel sploh bila: etnologinja dr. Marija Makarovičeva iz Ljubljane. Ko so se Strojanci vsuli iz pokopališkega zidu, ni utegnili segati v ponujene roke. Vsi so jo želeli pozdraviti, saj se jim je v štirih letih, kolikor je živela in delala z njimi, zelo prikupila. Tudi oni nje: »Z nikomer doslej nisem delala tako rada kot z vami. Cutim, da tudi nikoli več ne bom sposobna kakšne knjige o ljudeh in njihovem življenju napisati s tako širokim srcem, kot sem vaša. Povedala sem že tudi po radiu: najbolj všeč mi je pri vas to, da nihče niti čez enega ni rekel žal besede. In tudi zato sem vas imela rada.«

V imenu Koroške se je avtorici zahvalil ravnatelj Koroške osrednje knjižnice Janez Mrdavšič. Poudaril je, da vrednost »narodopisne podobe hribovske vasi, podarjene ljudem Mežiške doline,« ni le v tem, da prikaže strojno preteklost, ampak govori »o Strojni, ki prežeta s tradicijo že uravnava korak z ritmom razgibanega življenja v dolini, govori o cestah, ki so jo povezale z večjimi dolinskimi središči, ter o novih možnostih in perspektivah.«

Okrog 25 gospodinjstvom je avtorica nato v zahvalo podarila knjige. Vsi so jih z velikim veseljem listali. »Si moreš misliti, 200 jurjev je vredna!« so šušljali. Makarovičeva so zanimali prvi vtisi. »Lepa je,« so rekli domačini. In spet avtorica: »Dve leti, pozimi in poleti, sem jo pisala, z velikim veseljem in z veliko volje. Srečna sem, da vam je všeč. Če bo kdo kdaj žalil vaš ponos,

mu zabrusite: taki smo, svojo knjigo pa le imamo! Z vašim ponosom nanjo bo moj trud poplačan.«

Pri Oplazu so tisti popoldan »gaudali« na željo Marije Makarovičeve. Spet je bila ena tistih veselic, ki so Ljubljanki tako zelo navdušile. Tudi zaradi njih si je za svoje znanstveno raziskovanje izbrala Strojno in Strojance.

Mi bomo o knjigi še pisali, ko bomo utegnili prelistati vseh 550 strani. Po prvih vtisih je zelo zanimiva. Priporočamo jo tudi vam. Helena Merkač

DELEŽ NAŠIH AMATERJEV

(Vtisi o TV filmu Svetneči Gašper)

Prežihovega Svetnečega Gašperja poznamo iz knjige Samorastniki (Pot na klop), še bolj pa s pravih in improviziranih odrov, saj ga je Mitja Šipek odigral več kot stokrat. Slednjič je dobil še filmsko upodobitev v režiji Janca Drozga, ki je tudi sicer režiral nekaj filmov po Prežihovih delih.

8. julija 1982 je bila v Kotljah informativna predstavitev (vendar brez pogovora z ustvarjalci) TV filma, ki traja pičlo uro in zapusti v gledalca čisto drugačne vtise od spominjanja tistih, ki so gledali Gašperja v živo.

Vsakomur je jasno, da Svetnečega Gašperja ni mogel igrati kdo drug kot Mitja Šipek. Preseñetilo pa je, da je sam igral tudi kmeta Vužnika, čeprav je bilo tudi v odrskih uprizoritvah tako, le da je tam dajal Šipek Vužniku samo glas, v filmu pa vso podobo. In zaradi obremenjenosti s tem vodenjem in morda še s čim je v filmu to delovalo moteče in neprijetljivo.

Milka Cesarjeva je kot Vužnica bila prav takšna, kot so bile in tuintam še so naše koroške grunarske gospodinjke. Videli smo še Bineta Beva v epizodni vlogici fajmoštra in Sentanelske pavre v prizoru starega koroškega običa-

ja — bedenje in petje ob doma naparanem mrliču.

Za tisto, kar sicer na oder postavi pri Svetnečem Gašperju Sipek sam s pomočjo tehnike (zvočni posnetki), je bilo zdaj treba veliko več ljudi. To je ena značilnost filmskega medija, ki pa (kot se laičnemu gledalcu zdi) ni izrabil vsega tistega, kar premore, se pravi, ni dodal literarnemu tekstu kakšne nove kvalitete.

To je čisto osebni vtis. Kritiko in strokovno oceno bodo dali po klicni ocenjevalci.

Z. Strgar

MARIJA PŠENIČNIK

Draga Marija!

Tiho stojimo ob tebi, ki nas tako hitro zapuščas. Življenje je kratko in zate je bilo še posebej kratko, a si vendar v tem času našla njegov smisel; živela si ga tiho, a polno.

Rodila si se februarja 1941 na Prevaljah družini Štrekelj — Vojakovim kot drugi otrok. Z bratom Alojzjem in starši, ki so bili bajtlarji, ste živeli težko, saj je moral oče priložnostno delati na žagi na Prevaljah, ker domačija ni dajala dovolj kruha.

Zelo hitro si izgubila mater, zato si se morala, čeprav dobra učenka, po končani osnovni šoli zaposliti. Leta 1955 si se zaposlila v mehanični kot kurirka. Ob prihodu med železarje si končala še administrativno šolo ter leta 1957 prišla med kovače v obratun kovačnice.

Leta 1961 si se omožila, naslednje leto pa se je rodila hčerka Alenka.

Še bolje smo te spoznali od leta 1971 dalje, ko si vestno opravljala delo evidencičarke v naši pripravi dela.

V dobrih 26 letih, ki smo jih preživeli skupaj, se nisi veliko spremenila. Med nas si prišla kot skromno, tiho in delovno dekle, bila si pripravljena prijeti za vsako delo in pomagati sodelavcu, bila si prava tovarišica v dobrem in slabem. Tako smo te poznali vsa leta in taka boš ostala v našem spominu.

Prišla si tiho, živela si tiho in vdano življenje za svojce, za nas in zase. Tudi odšla si tiho, ni bilo časa za slovo, težka bolezen te je odtrgala od nas in tvojih najdražjih.

V imenu sodelavcev se ti najiskrenejše zahvaljujem za vse. Prepričani smo, da bo spomin na te za marsikoga vzglad.

Naj ti bo lahka koroška zemlja ob vznožju Uršlje gore, ki si jo

tako kot druge planine rada obiskovala.

V imenu vseh sodelavcev in družbenopolitičnih organizacij pa izrekam možu Martinu, hčerki Alenki, bratu Alojzu in drugim sorodnikom iskreno sožalje.

JOŽE KOBOLT

Star si bil komaj 38 let. Ne moremo se spoprijazniti s tem, da tako mlad človek, naš vestni sodelavec Jože Kobolt odhaja tako rano.

Leta 1966 si prišel k nam na Ravne iz prelepe Savinjske doline, iz Kohorja pri Mozirju. Tam si na majhni kmetiji doraščal z bratom in sestro. Sprva si se za-

poslil v centralnem skladišču, a pozneje si prišel v vzmetarno, kjer si delal skoraj 20 let.

Vidim te, Jože, kako si vihtel težko kladivo in udarjal po nakovalu, ker si delal pri ravnalcih vzmetnih palic, saj takrat se je delalo to ročno. Zopet si bil med delavci pri pečeh ali pri vrtalcih, skratka, bil si delavec, ki ti nobeno delo ni bilo pretežko.

S svojim vedrim humorjem in dobro voljo si znal razveseliti sodelavce. Dolga leta sva skupaj delala, in lahko rečem, da si bil vesten, točen in je v tebi bil elan: treba je delati za lepši jutri! Hvala ti, Jože! Veliko si k temu prispeval.

Veliko ostane od človeka, ki je ljubil svojo družino, svoje delo in ljudi, ki so delali ob njem. Takšen si bil ti Jože!

Večkrat si mi pravil, da boluješ in tako si delal po štiri ure. Vsi tvoji sodelavci so bili prepričani, ko si šel v bolnico; vrnil se boš med nas, toda tokrat je kruta usoda bila močnejša, in odšel si za vedno. Na delovnem mestu ti v spomin gori svečka. Prazno bo odslej, a v spominu boš ostal še naprej z nami, ker smo te imeli radi.

Tvoji ženi in sinu, bratu in sestri ter vsem tvojim izrekam v svojem imenu kakor tudi v imenu tozda vzmetarna naše iskreno sožalje.

Viktor Levovnik

DELO DRUŠTVA UPKOJENCEV RAVNE

Fridl Roženek se je pred dobrim mesecem preselil v dom starostnikov v Črnečah. Tu je dočkal dne 16. julija svoj 102. rojstni dan. Tudi letos se je vodstvo Društva upokojencev Ravne spomnilo njegovega visokega jubileja, ga obiskalo, mu čestitalo in ga obdarilo. V delegaciji so bili: predsednik društva upokojencev Anton Radušnik ter člana upravnega odbora Jože Samec in Peter Mihelač.

V več kot dvehurnem pogovoru z njim so zvedeli, da se v domu dobro počuti, da je s hrano zadovoljen, da hodi na sprehode v okolico doma ter da ga svojci večkrat odpeljejo na izlet v bližnjo okolico. Tudi kakšen kozarec vina popije in cigara mu še prija.

Tako preživlja jesen svojega življenja naš najstarejši upokojenec in občan. Vsi mu želimo še mnoga zdrava leta.

POUČEN IZLET

Društvo upokojencev Ravne je 16. julija 1982 izvedlo letno že tretji enodnevni avtobusni izlet za 50 svojih članov. Kljub jutranjemu dežju so se dobro razpoloženi odpeljali z Raven.

Prvi postanek je bil Duh na Ostrem vrhu (907 m). Pod cerkvijo je postavljen spomenik nekdanjemu sekretarju KPJ Đuru Dakoviću, ki ga je policija leta 1929 pripeljala sem iz Zagreba in ga ustrelila. Med okupacije so na Kozjaku dobile zavetje partizanske bolnišnice in tehnika Lackovega odreda.

Nadaljnja pot nas je peljala ob vznožju Pohorja mimo industrijskih Ruš. Izkopane žare so pokazale, da je bilo tod ilirsko naselje. Iz časov Rimljanov so našli ostanke templja boga Mitre. Od l. 1645 so imele Ruše gimnazijo do leta 1758, ko so jezuiti odprli takšno šolo v Mariboru.

Večina Rušanov je zaposlenih v industriji, vendar kraj nikdar ni pridobil niti trške pravice. Tako so Ruše daleč največja slovenska vas.

Mimo Bistrice in Hoč smo se pripeljali do Archa na Pohorju. V okolici je več planinskih postojank. Da pa se je toliko domov osredotočilo v tem delu pogorja, je pripomogla bližina industrijskega Maribora in lepega gorovja. Avto ali vzpenjača prestavita Mariborčane v pol ure v višino nad 1000 m.

Naš glavni cilj je bila Osankarica in Trije žebli, kraj, kjer je 8. januarja 1943 padel slavni pohorski bataljon. Kraj boja označuje zdaj pomemben spomenik, v gozdarski koči na Osankarici pa so razstavljeni razni predmeti v spomin padlih borcev.

Pozno popoldne smo se prek Peska peljali še na Rogljo, kjer zelo gradijo in bo tu kmalu močna planinska in smučarska postojanka. Prek Lovrenca in Dravske doline smo se v večernih urah zadovoljni in polni lepih vtisov vrnili domov.

Vzveza društev upokojencev Slovenije razpisuje VII. republiško tekmovalno prvoouvrščenih na območjih tekma.

Zveza društev upokojencev Slovenije razpisuje VII. republiško

tekmovalje v kegljanju in balinanju, ki bo v soboto, 18. septembra 1982 v Trbovljah in tekme v šahu in streljanju, ki bodo v soboto, 25. septembra 1982, v Celju. Z našega območja se bo tekmovalje v kegljanju in balinanju udeležilo Društvo upokojencev Ravne, tekmovalja v balinanju in šahu pa Društvo upokojencev Velenje.

Ervin Wlodyga

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V AVGUSTU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd in Slovenj Gradec bodo avgusta predvidoma predvajali naslednje filme:

KARIBU S SEVERA, italijanski pustolovski — 28. 7. do 18. 8.

VIRUS, japonska drama — 30. 7. do 15. 8.

ZENA TEDNA, francoska kriminalka — do 11. 8.

BRUBAKER, ameriški akcijski — 5. do 13. 8.

PETELINOV UDAREC, hongkonški karate-avanturistični — 3. do 17. 8.

ZREBEC, angleška erotična komedija — 4. do 22. 8.

VELIKA PRVA DIVIZIJA, ameriški vojni — 5. do 22. 8.

TOBOGAN SMRTI, ameriški akcijski — 5. do 26. 8.

DIRKA KANONBAL, ameriški avanturistični — 6. do 17. 8.

BALTIMORSKI NABOJ, ameriška kriminalka — 6. do 18. 8.

TELEVIZIJSKA MREŽA, ameriška družbena drama — 12. do 25. 8.

PACIFIK BANANA, avstralska komedija — 13. do 29. 8.

LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM, ameriški avanturistični — 19. 8. do 5. 9.

GADJE MATURIRAJO, francoska komedija — 19. do 31. 8.

Poseben program otroških in mladinskih filmov:

GOSJI PASTIR MATIJA, madžarska risanka — 6. do 16. 8.

INDIJANSKI POGLAVAR TECUMSE, nemški vestern — 5. do 22. 8.

POPAJEVE NORCIJE, ameriška risanka — 9. do 16. 8.

JUNAK VESOLJA, ameriški znanstveno-fantastični — 12. do 25. 8.

KASKADERJI, ameriški avanturistični — 18. 8. do 8. 9.

FILATELUS FILATELUS FILATELUS FILATELUS FILA

FILATELUS FILATELUS FILATELUS FILATELUS FILA

XII. KONGRES ZKJ

Ob XII. kongresu ZKJ, ki je bil v Beogradu od 26. do 29. junija 1982, je skupnost jugoslovanskih PTT izdala dve znamki v vrednosti 3,50 in 8,00 din ter spominski blok z dvema znamkama v vrednosti 10 in 20 din.

Grafično je znamke in blok obdelal Dušan Lučič po idejni rešitvi za plakat kongresa, ki je delo Dobrila Nikolića.

Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25. V prodajo so prišle 26. junija, istega dne pa tudi dva priložnostna ovitka oziroma ovitek FDC.

EVROPA CEPT

Skupna letošnja tema je bila »zgodovinska potovanja«, vendar so jo posamezne države pojmovala različno. Angleži npr. so se sprehodili skozi zgodovino gledališča, baleta in opere.

Ker je letos Andora odstopila, bo na mestu 35 le 34 držav.

Letos bo Portugalska izdala le eno znamko, vendar blok ostane. Anglija pa je število podvojila, tako da bodo zdaj štiri namesto dveh. Dve turški znamki nista več v seriji, ampak v bloku. Enaka sprememba je na Cipru, ki je pod turško administracijo.

Glavne spremembe so torej: Andore ni, pojavila pa sta še dva nova bloka. f. u.

„KDOR NIMA DOMOVINE, TUDI NIMA ČASTI“

Izbor iz sodobne palestinske poezije

Arabski pregovor

To poletje je svet strmel v Bejrut. Tej drami ob rob nekaj pesmi umirajočega ljudstva.

Čez tisoč let stara arabska književnost se je v drugi polovici prejšnjega stoletja začela deliti na književnosti posameznih arabskih narodov. Palestinska se je razvila poslednja in se razcvetela šele v zadnjih desetletjih.

Ko na umetniški način priča o trpljenju Palestincev, s tem najlepše dokazuje moč arabske ustvarjalnosti vsem tistim, ki očitajo le teroristično rušilnost.

Pesmi so prevedene iz knjige »Savremena poezija Palestine«, Kruševac 1979.

Marjan Kolar

PESEM BREZ NASLOVA

Tujec sem, moje mesto Safd,
tujec tudi ti.
Hiša kliče: dobrodošel!
Ljudje ukazujejo: odidi!
Zakaj se klatiš po ulicah, Arabec — zakaj?
Kadar pozdravim,
ni koga, da bi odzdravil.
Tvoji ljudje so nekoč živeli tu
in so odšli...
Nobeden od njih ni ostal.
Na mojih ustih pogreb jutra,
v mojih očeh grenkoba ponižanega leva.
Zbogom, zbogom
do nekega dneva,
zbogom, moj Safd!

Salim Djubran

KLIC DEŽELE

...Kot nevihta, ki se ne umirja, misel valovi.
Duhovi v povorki gredo, podobe se gibljejo.
Mi vzamejo deželo in pravico, da ostanem
potepuška — sramota, da sem tu.
Mar ostanem tujka, umrem v tuji deželi?
Mar ostanem? Kdo to pravi? Vrnem se
v ljubljeno deželo.
Vrnem se — tam se zapre knjiga mojega življenja.
Oboka me vlažna zemlja in sprejme moje ostanke.
Vrnem se, moram se vrniti.
Kakor že bo težko, vrnem se
in sama zaključim zgodbo,
zgodbo o svoji neizmerni sramoti.
Moram... moram se vrniti.

Fadra Tukan

TISOČKRAT LAŽJE JE

Tisočkrat lažje je
slona stiščati skozi šivanke uho,
v Rimski cesti
pečeno ribo ujeti,
tisočkrat lažje je
sonce ugasniti,
veter zapreti,
Jezik krokodilov se naučiti.
Tisočkrat lažje je to
kot z nasiljem pogasiti
iskrene ideje,
z naše izbrane poti nas zavesti,
čeprav le za las.

Tavfik Zajad

O ČLOVEKU

Na usta so mu dali verigo,
privezali roke k zidu smrti
in rekli: »Ti si lopov!«
*
Vzeli so mu hrano, obleko, zastavo,
vrgli so ga v celico za mrtve
in dejali: »To gre lopovu!«
Pregnali so ga z obličja zemlje,
ugrabili so mu malo ljubo
in zabrusili: »Ti si begunec!«
*

Ti, ki krvaviš iz oči in dlani
vedi, noč ni dolga,
ječe ni prazne
ne členaste verige.
Nero je šel, a Rim je ostal.
Blj se naprej in sanjaj!
Lilijino seme se je posušilo, a v dolini zraste polno lilij.

Mahmud Derviš

ČAKAJ ME

Moj brat je pod nožem, domovina,
vendar pravim: čakaj me!
Roke so mi zvezane na hrbtu,
domovina,
strune so mi, domovina, vzete,
toda pojem,
tebi, rana moja, pojem:
»Nisem te izgubil... ne prodaj me ti!
Nisem te prodal... ne prodaj me ti!«
Dežela žalostnih piščali in zgubljenih lic,
dežela korenin, ki sovražijo,
dežela ujm in bliskov in hladnih noči,
dežela čarobnih vrtov in nemočnih rok,
dežela porušenih vasi, solz in krvi,
pomagam ti.
Mar pomisliš: lažno ti pomagam?
Dežela starih izmišljenih zgodb, sanj in prerokov,
tvoja bom tajna.
Misliš mar, da bom lažna tajna?
Dežela pregonov, klavnic in zaklonišč,
dežela čudne prtljage in letališč,
dežela besa,
dežela ognja.
O, milijoni beguncev v solzah ti poljubljajo roke.
Dežela ponižanja, žalosti in ponosa,
verujem v ljubezen, ki daje,
ki daje do konca.
Zato pravim: čakaj me!
Moj brat je pod nožem, toda pravim:
čakaj me!

Samih al Kasim

Henry Biabaud
Patrice, Beg,
jedkanica

SMRT BREZPLAČNO

Jesen je šla skozi moje meso kot pogreb pomaranč,
kot bakreni mesec, ki se drobi v kamenje in pesek.
Otroci so v meni hitro rasli v moze.
Vsi molki so moja usoda... vse je neizrekljivo,
iz razlite krvi me kliče roka: pridi!

O, Kefir Kasim, Kajni ni moj brat.
Bojim se za ljubezen iz otožnih legend.
Naj me dvignejo k soncu, ki oči zaliva s krvjo —
jaz sem žrtev prijatelja.
Ne pokoplji svojih mrtvih,
pusti jih kot stebre svetlobe,
razlito kri do večera kot znamenje nasilnikov.
Naj bo kot zeleni hribi ob puku zore.
Ne terjaj od pesnika, da objokuje zlobo goščave.
Junaštvo
je grožnja za varnost plemena.

Rekreacija in šport

REKREACIJA V TOZD STROJI IN DELI

Rekreativnega večera v maju se je udeležilo 48 delavcev. Na voljo smo imeli plavalni bazen DTK in športno dvorano. Lahko smo plavali, streljali, šahirali ali igrali namizni tenis, nogomet ali rokomet. Podobne večere bomo priredili še jeseni.

22. maja se je 19 brusilcev z družinami zbralo na pikniku ob Dravi. Zabavali so se z različnimi igrami, pri katerih so sodelovali vsi: ženske, moški in otroci. Ker je bila organizacija odlična, si takih srečanj še želijo.

3. junija so rokometiški Darko Ferik, Anton Lačen, Drago Koletnik, Franc Pušnik, Jože Vavčič, Darko Breznik in Tone Garb na turnirju na Javorniku premagali moštvi industrijskih nožev in valjarne ter osvojili prvo mesto.

11. junija pa so nogometaši industrijskih nožev premagali ekipo strojev in delov z 3:5.

19. junija se je 25 delavcev udeležilo rekreativnega sobotnega dopoldneva. Pomerili so se v namiznem tenisu in kegljanju. Prireditelj je odlično vodil Blaž Mlakar.

Istega dne se je okoli 30 strugarjev lahko obdelovalnice zbralo pri meziškem ribniku na tradicionalnem pikniku. Pomerili so se tudi v nogometu in odbojki. Vzdušje je bilo prijetno, zato bodo piknik priredili vsako leto.

Tone Garb

I. SLOVENSKA ŽENSKA ODPRAVA »PAMIR 82«

Slovenski ženski alpinizem je v zadnjih letih v razmahu. Med alpinistkami je vzklila misel o samostojni odpravi v tuje gorstvo. Izbrale so pogorje Pamir (Rusija).

IRENA KOMPREJ (21), doma s Prevalj, je prišla v naše vrste leta 1975. Bila je zimska začetna alpinistična šola. Bilo je dosti mladih ob toplem ognju v mrzlem zimskem dnevu na planini Grohat. Trije od novih so ostali zapisani goram. Teda bi jih gotovo napačno določili. Tri leta je Irena dosti hodila v gore in plezala. Izpit za članico je naredila 1979. Leta 1981 je dobila željo po težavnejših vzponih, večjih dogodivščinah, globljih vtisih.

Z mnogimi dobrimi vzponi se je prijavila za I. slovensko žensko alpinistično odpravo v Pamir. Izbrana je bila. Na pot je odšlo 8 alpinistk 13. julija 1982 iz Ljubljane z vlakom do Moskve; tam jih prevzamejo ruski gostitelji in gredo na dolgo pot do zasneženih gor. Cilj jim je priti na vrh PIK KOMUNIZMA (7484 m). Vrnejo se 15. avgusta 1982.

Zelimo jim mnogo uspeha in sreče v plezanju. Doživijo pa naj toliko, da jim bo ostalo nezabno.

Irenino sodelovanje in vzponi:

Sodelovala na vseh alpinističnih šolah kakor na vseh taborih.

Njeni pomembnejši vzponi

Direktna smer v Stajerski Rinki (VI) Simenc — Skarje — Dolgi hrbet (VI, AI)

Klin — Velebitaška, Angelska, Forma viva vse smeri v Aniča Kuku v nacionalnem parku Paklenica. V Peči preplezala 4 prvenstvene smeri: Gregorjeva, Spominska, Viktorija in Jubilejna (vse smeri težavnosti od V—VI)

V Raduhi prvenstvene (Marjanova, Sipka, Neučakanka, Hudičev steber — Prisojnik)

Smer Ive Reje — Ojstrica Gervasutijev ozebnik — Mont Blanc d'Autel — Francija

Bonatičev steber (ED) vrh Dru — Francija

Palavicinijev ozebnik v Grossglocknerju

Aschenbrenner v steni Travnik — Tamar.

Pozimi je stala na vrhu Matterhorna (4778 m).

Preplezala je tudi okrog 25 zimskih smeri.

Stanko Mihev

ALPINISTIČNE NOVICE

Od 22. do 25. julija smo organizirali tabor v Martuljku v Julijskih Alpah. Udeležilo se ga je šest članov. Janez Zalič, Andrej Gradišnik, Vladimir Janet, Robi Jamnik in Stanko Mihev smo preplezali kamin (200 m) v Malem oltarju (II, dve mesti IV).

24. julija sva Janez Zalič in Stanko Mihev vstopila v Cimulovo smer (VI, A2) v Široki peči. Pri sestopu sva morala premočena bivakirati zaradi težavnega sestopa.

V Kamniških Alpah (nad Jezerskim) so 23. julija Danilo Golob, Slavko Bežjak in Davorin Petrovič preplezali Nemško smer v Dolgem hrbtu (III, IV). S. M.

IZLETI

PD Prevalje je 27. junija priredilo izlet na Veliko Planino (1600 m). Planinci so obiskali še Kamniško Bistrico, Rašico (prva slovenska požgana vas) in jamo Pekel v Savinjski dolini. Dobro razporežen je deloma pokvarilo slabo vreme.

Andreja Cibron

SAH

12. hitropoteznega turnirja za pokal »Fužinar 82« se je udeležilo 15 šahistov. Tokrat je zmagal Franc Jurčan z 10 točkami. Sledijo: Danilo Peruš 9,5, Franc Rotovnik, Jože Jesenek in Jože Zunec po 8, Andrej Erjavc 7,5, Herbert Komarica in Zdravko Burjak po 7 itd.

Zaradi dopustov je bila na 13. turnirju slaba udeležba. Komaj 9 šahistov se je uvrstilo tako: 1. Alojz Salamun, 2. Zdravko Burjak in 3. Mirko Hrovatič po 6, 4. Marjan Uršič 5, 5. Dušan Čede 4, 6. Viktor Pesjak 3,5, 7. Jože Kert 3, 8. Dušan Posedi 2 in 9. Vlado Peruš 1,5.

Tokrat je bil odsoten najboljši Fužinarjev šahist Danilo Peruš, ki se je udeležil mladinskega republiškega prvenstva na Pohorju. Na njem je sodelovalo 46 najboljših mladih šahistov iz vse Slovenije. Igrali so 11 kol po švicarskem sistemu. Zmagal je MK Mohr iz Maribora, naš Danilo pa je osvojil zelo dobro 4. mesto. Iz koroške regije

so sodelovali na prvenstvu še: Branko Spalir iz Dravograda (9. mesto), Krum-pačnik 14. in Turičnik 16. — oba iz Slovenj Gradca.

Uvrstitev po 13 kolih hitropoteznega prvenstva: 1. Danilo Peruš 230, 2. Zdravko Burjak 157, 3. Jože Jesenek 143, 4. Andrej Erjavc 109, 5. Mirko Hrovatič 81 itn. Vseh uvrščenih šahistov je še 25. V. P.

PRIHODNJIČ O REZULTATIH PLOVALNE SEZONE

Mesečnik za spremljanje športnih dosežkov ni dober. Od zaključka redakcije neke številke do izida naslednje se namreč zvrsti še toliko tekmovalj, da so objavljeni rezultati stari 14 dni do tri tedne, novih pa ni v njej. Zato bomo bilanco plavalcev raven-skega Fužinarja po koncu poletne sezone objavili v naslednji številki.

Urednik

VAREN PRISTOP K MORJU, IGRIŠČE ZA PREDŠOLSKO OTROKE IN GLASBA

To bi bile tri značilne želje letoviščarjev — delavcev naše DO, ki s svojimi družinami preživljajo letni dopust v domu železarne v Portorožu. Površen pogled pri kosilu pove, da so otroci številni gosti doma in precej časa prebijejo na dvorišču, kjer je jedilnica. Tu bi kazalo urediti igrišče po vzoru otroških vrtcev. Mirno lahko rečemo, da bi morali tudi večerje prilagoditi otrokom, tako da bi uvedli še drugi menu. Ureditev varnega pristopa k morju bo možna šele z dokončanim počitniškim kompleksom. Ta stvar se lahko zavleče, zato bi lahko bila začasna rešitev, če bi pot na plažo speljali ob starem domu, kar bi pomenilo 300 do 400 m več hoje, obenem pa brezskrbno počutje staršev. Sele takrat lahko pričakujemo, da se bodo naši delavci, ki so prišli z malimi »divjaki«, lahko odpočili. K prijetnejšemu vzdušju ob večerih pa tudi čez dan lahko pripomore tudi glasba. Ozvočenje je speljano, a je nemo. Ali bi morda koga motila sobna jakost zvoka, ki bi ublažil ne preveč nežne glasove mimo drvečih avtomobilov? To je bilo le nekaj pomislekov k sicer dobro organiziranemu letovanju. Poleg namiznega tenisa, badmintona, zračnih pušk in šaha so gostom na razpolago številni vodni rekviziti (5 čolnov dvosedov na vodno kolo — stradunov, 9 jadralnih desk, 5 sando-linov, 2 čolna z motorjem in 1 na vesla). Rekreatorski organizatorji tudi plavalni tečaj (v tej izmeni je splaval 10 otrok), tekmovalnja v veslanju in trimsko akcijo v plavanju (tokrat je 66 plavalcev vseh starosti prejelo trimsko značko) ter pohod v okolico Portoroža. Kot je povedal rekreatorski Igor FILIPANČIČ se okrog 80 % letoviščarjev aktivno vključuje.

Zaradi novogradenj igrišč letos ni mogoče uporabljati, lahko pa igre z žogo potekajo na igrišču bližnje osnovne šole.

V pogovoru z nekaterimi gosti je bilo moč razbrati zadovoljstvo z bivanjem, hrano, postrežbo. Zanimalo me je, zakaj so se odločili ravno za Portorož in če so se jim pričakovanja izpolnila.

Jelka PARADIŽ, TOZD komerciala:

»Cena je dostopna. Domači ljudje me ne motijo kot nekatere. Tukaj sem v družbi svojih pri-

jateljic iz službe. Z letovanjem v domu sem zadovoljna, le zabave bi lahko bilo več, saj tisti, ki so z majhnimi otroki, ne morejo daleč od doma.«

Pavel ŽAŽE, TOZD jeklovlek:

»Sem sem prišel predvsem zaradi otrok. Denarno si drugega ne moremo privoščiti. Počutim se dobro, pogrešam pa več organizirane zabave. Morda ne bi bilo slabo, če bi za najmlajše uredili varstvo za kakšno uro na dan. Starši bi se lahko tako bolj spočili. Upam, da bo čimprej možno urediti nadhod k morju.«

Maks PEŠL, del. skupnost za računovodstvo:

»Tukaj mi je všeč zaradi prijetne družbe in bližine. Za kampiranje nismo navdušeni. Tudi če bi za isto ceno imeli možnost letovati kje drugje, bi se raje odločil za to obliko. Velika pridobitev so rekviziti za vodne športe, ki pomenijo precejšnje prihranke v družinskem proračunu (op. p.: v sosednjem Bernardinu stane izposojeni stradun za eno uro 200 din). Mislim pa, da bi morali bolj pritegniti k aktivni rekreaciji tiste, predvsem starejše, ki so »stali ob strani.«

Ta počitniški dom je železarni potreben in ga moramo negovati. Zal smo že precej zamudili.«

Rajko PODOJSTERŠEK, TOZD SGV:

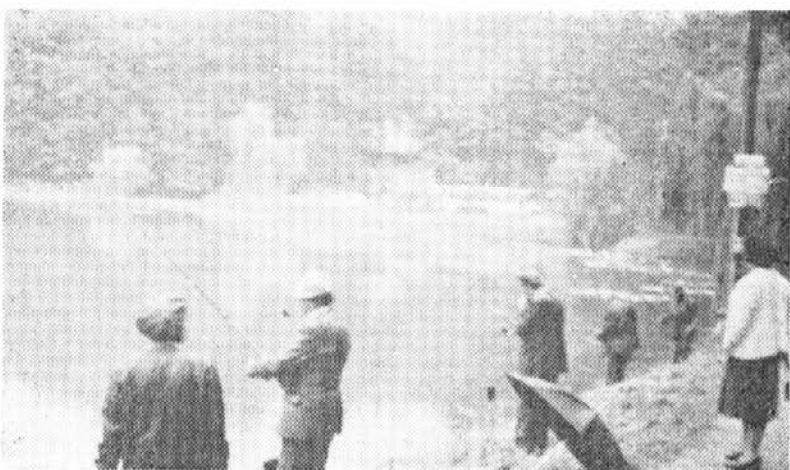
»Poceni je in dovolj blizu. Za otroke bi morala biti plaža bolj peščena. Hrana, postrežba je v redu, bife enkrat. Zabava — kot si jo sami naredimo.«

Janez BORKO, TOZD SGV:

»Najbližje je in najbolj poceni. Raje sem z znanimi, kot pa da kje dolgačas prodajam. Pogrešam igrišča, v Portorožu pa so vsa kegljišča zaprla. Hrana je v redu, strežnice tudi — same stevardese so. Pripombe, hm — včasih moramo morje grabiti, ha ha ha.«

Morje je zdravo. Morda se bo kdo od letoviščarjev še kajenja odvalil, saj pepelnikov ni bilo na mizah.

Samo Šavc

Ravenčani na republiškem prvenstvu ribičev upokoencev

KADROVSKE VESTI

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA		3	5	8		1	3		4	357	365	13,70	8
JEKLOLIVARNA		2		2			4	4	8	515	518	13,32	19
VALJARNA		7	2	9	2		1	4	7	440	437	12,13	10
KOVAČNICA	1	2	1	4	2		6	3	11	285	275	9,82	1
JEKLOVLEK							1		1	104	99	16,16	1
KALILNICA		1		1						54	52	17,30	-
ORODJARNA	1			1						72	73	4,11	-
STROJI IN DELI	1			1			3	2	5	490	489	8,79	4
INDUSTRIJ. NOŽI								1	1	215	214	12,62	4
PNEVMAT. STROJI										202	199	14,07	3
VZMETARNA					1		1	2	4	142	123	9,76	5
REZALNO ORODJE							3			309	301	8,31	2
KOVINARSTVO										145	145		-
ARMATURE										133	118	1,74	-
ENERGIJA										114	111	5,40	-
E T S							3		3	211	215	4,19	1
S G V							4		4	442	434	6,45	2
TRANSPORT										115	115	3,47	2
P I I							1		1	54	50	4,00	-
R P T	2			2			1		1	237	233	12,88	-
KOMERCIALA								3	3	261	261	14,18	4
KONTROLA KAKOV.										209	205	15,61	2
DRUŽBENI STAN.			3	3		1			1	50	54	5,55	-
RAČUNOVODSTVO										115	114	7,02	-
GOSPODARJENJE										75	69	-	-
K S Z							1	3	4	214	207	29,95	3
P F S										43	42	2,38	-
SKUPAJ	5	15	11	31	5	2	33	21	58	5668	5518	10,62	71

HUMORESKA NAŠE DELAVKE:

NENAVADNA ZGODBA

Ležim v trgovini na polici med drugimi kozmetičnimi pripomočki in razmišljam o svoji nadaljnji usodi. Vse okrog mene je opojno in prijetno dišeče. Ostal bi med temi vonjavami za vedno, ko me nenadoma pograbi nežna ženska roka.

Dama, ki me stiska, je prav zadovoljna z menoj. Tako vsaj razberem z njenega smehljajočega se obraza.

Nekaj kapljic moje prijetne vsebine si nakaplja na lakete in čaka, kaj bo. Uh, kolikor mi je dama všeč, toliko me moti vonj njenih potnih rok. Ima lepo manikirane nohte, vendar ji prsti smrdijo po nikotinu in dlani se ji potijo. Kljub neprijetnostim vztrajam in napnem vse sile, da ohranim svojo dejanskost. Še dobro, da me je le malo kanila na lakete, kjer se je mogoče bohotila velika zlata zapesnica.

Ker sem bil dami očitno všeč, me je kupila in me po prihodu domov položila v toaletno torbico. Jaj, kak nered! Od senčila za oči, barvice, rdečil za usta, nihče se ni mogel primerjati z menoj. Barvice so bile zapackane, neošljene in obgrizene, rdečila obrabljena in že vsa pusta, jaz pa tako lep,

povsem nov in kar je najvažnejše, dišeč, kar je bil največji vzrok, da me drugi niso sprejeli medse. Grozili so mi, me zbadali, vendar sem poskušal ostati miren, saj sem vedel, da mi ne morejo do živga. Bil sem namreč lepo embaliran v lični majhni steklenički. Tako sem ležal med vso kozmetično ropotijo in doživljal smešne in žalostne trenutke na račun predmetov, s katerimi sem bil v torbici.

Najbolj sem se veselil večerov, ko je dama opravljala svojo večerno toaleto. Glavo si je ovila v veliko otiračo, lice pa si je namazala s kremo in tako sedela dolgo časa v kadi z vročo vodo.

Kolikokrat je piskala in javkala, kaj vse morajo ženske pretrpeti za svojo lepoto. Tega nisem mogel nikoli razumeti.

Po kopanju je vzela pinceto in si začela puliti obrvi. Solzila se je, jaz pa sem mislil da joče in sem jokal z njo. Pa ne dolgo. Kmalu sem spoznal, da je sama kriva svoje nesreče. Pri puljenju obrvi je mnogokrat zgrešila in se nato hudovala, kako slabe in nepravilno oblikovane pincete da prodajajo. Mesto, kjer je populila preveč obrvi, si je namazala

z barvico, ki pa je bila žal zelo topa, in je namesto lepega loka nastala dolga rdeča odrgnjena proga. Po dolgotrajnem mučenju je le spoznala, da ne gre drugače, kot da barvico ošili.

Odhitela je po kuhinjski nož in glej ga zlomka! Začela je vreščati in vpiti na moža, zakaj vendar za božjo voljo tako zelo ostri nože. Kri ji je kapljala v umivalnik, dokler se ji ni zdela, da bi bilo že dovolj in se je dokončno ustavila.

Sledilo je obvezovanje prsta, s tem pa je lepa dama zaključila tudi svojo toaleto, razočarana sama nad seboj in nad kozmetičnimi pripomočki. Preden se je odpravila iz kopalnice, me je vzela v roke in pritiskala na zamašek, ki je bil na steklenici namesto glave. Jaj, prejoj, namesto nekaj kapljic je iz stekleničke pritekla ogromna količina dišave, stekla dami po roki, jaz pa sem zato postal tako živ in spolzek, da sem ji smuknil iz roke na tla. Steklenička se je razbila, majhna lužica, v kar sem se spremenil, pa je žalostno čakala svojega konca. Dama je pobrala s tresočo se roko črepinje, drobno lužico pa obrišala v krpo z nejevoljnim godrnjanjem, češ kako dragi so parfumi, pa ti zaradi majhne nepazljivosti gre vse k hudiču.

Rozika

ZA DOBRO VOLJO

Oficir: »Ne razumem, zakaj godrnjate. Ta čaj je odličan.«
Vojak: »Ja, vendar kuhar pravi, da je to juha.«

*

Predavatelj: »Naprošen je tisti med publiko, ki nenehno prekinja, da utihne.«

Glas: »Niste ravno mnogo izgubili.«

*

Čistilec oken: »Kakšen hrup je to?«

Pomočnik: »Padla je lestev.«

Čistilec: »Si razbil steklo.«

Pomočnik: »Ne, ne vsega.«

*

Sin: »Naš učitelj še nikoli ni videl konja.«

Oče: »Ni mogoče. Kako to misliš?«

Sin: »Ko sem danes narisal konja, me je učitelj vprašal, kaj je to.«

*

Napis v WC:

»Bog je mrtev.« Nietzsche. Nekdo je to spremenil: »Nietzsche je mrtev.« Bog.

NAŠI UPOKOJENCI

Ivan Ketiš, roj. 23. 6. 1922, v železarni od 9. 3. 1954, nazadnje v del. skupnosti KSZ kot obhodni nadzornik. Star. upokojen 30. 6. 1982.

Franjo Lupuh, roj. 21. 9. 1930, v železarni od 1. 1. 1948 dalje v tozd valjarna, nazadnje kot razporejevalec gredic. Star. upokojen 2. 7. 1982.

Štefan Sekavčnik, roj. 20. 12. 1927, v železarni od 2. 3. 1950, nazadnje v tozd kovačnica kot žagar. Inval. upokojen 3. 7. 1982.

Roman Kogelnik, roj. 11. 2. 1923, v železarni od 2. 6. 1947, nazadnje v del. skupnosti KSZ kot vodja oddelka za zamozaščito in ljudsko obrambo. Star. upokojen 10. 7. 1982.

Valentin Obretan, roj. 11. 2. 1925, v železarni od 23. 7. 1946 v tozd valjarna, nazadnje kot delovodja adjustaže gredic. Star. upokojen 30. 6. 1982.

Rajko Jelenko, roj. 31. 7. 1924, v železarni od 24. 10. 1946, nazadnje v del. skupnosti KSZ kot vodja obrambnih priprav. Star. upokojen 30. 6. 1982.

Alojz Čerpnjak, roj. 10. 10. 1924, v železarni od 1. 6. 1972 v tozd komerciala kot pomožni delavec. Inval. upokojen 30. 6. 1982.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice **Amalije Kotnik** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

V KOTLJAH NA PRODAJ TRI HIŠE

SGP Kograd, TOZD Stavbenik Prevalje, ima na prodaj v stanovanjski zazidavi Kotlje naslednje hiše:

Parc. št.	Tip	Velikost	Cena
82	VH4	142,56 m ²	1,382.055,29 din
83	VH4	142,56 m ²	1,382.055,29 din
112	VH2	145,99 m ²	1,367.122,58 din

Cene objektov, zgrajenih do III. gradbene faze, so izhodiščne na dan 30. 6. 1982. Vsa dodatna dela, naročena med gradnjo, se obračunajo posebej.

Hiši na parc. št. 82 in 83 sta že zgrajeni do pokrivanja streh, na novo pa se bo začela graditi hiša na parc. št. 112.

Vsi zainteresirani dobijo podrobnejše podatke na SGP Kograd, DSSS Dravograd ali TOZD Stavbenik Prevalje.

ZAHVALA

Prav lepo se zahvaljujem vsem sodelavcem in vodstvu valjarne (I. izmeni čistilnice) za sprejeta prekrasna darila in ganljive besede ob odhodu v pokoj. Želim vam še obilo uspeha pri nadaljnjem delu.

Valentin Obretan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta **Rudolfa Stoparja** se iskreno zahvaljujem sodelavcem tozda je-klozivarna, oddelek jedrarna, za denarno pomoč namesto darovane nega venca.

Toni Stopar

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem orodnega in NC centra za izkazano pozornost in prejeto praktična darila, osnovni organizaciji sindikata TOZD RPT za nakazilo.

Vsem želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu. Ob srečanjih si bomo tovariško podali roke.

Franc Uršnik

ZAHVALA

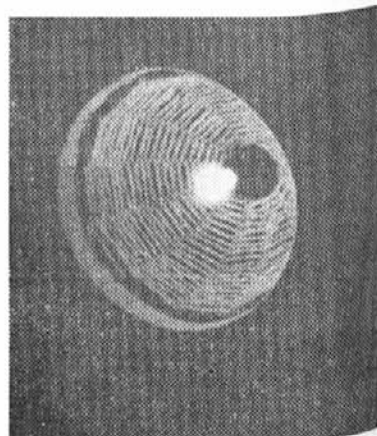
Ob boleči, mnogo prerani izgubi našega moža, očeta in brata **Jožeta Kobolta** se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem sodelavcem TOZD vzmetarna in TOZD kontrola kakovosti, godbi, pevcem ter govorniku Viktorju Levovniku in g. kaplanu za pogrebni obred. Žalujemo: žena Marija, sin Jožek, Danica z družino, Lenka ter sestra Cvetka

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta **Ivana Meznerja** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje. Posebna zahvala tudi zdravniškemu osebju Koroškega zdravstvenega doma Ravne in internega oddelka bolnišnice v Slovenj Gradcu. Hvala tudi govorniku, pihalnemu orkestru in g. župniku. Hvala vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujemo: žena Ivanka, sin Drago in hčerka Ivanka z družino

Lučka v temi

AFRIŠKI PREGOVORI

Začni s potrpežljivostjo, končaj z zadovoljstvom.

(Svahili, Vzh. Afrika)

En prst ne umije celega obraza.

(Fang, Gabon)

Danes in jutri imata isto sonce in isti mesec.

(Fang, Gabon)

Izdaja delavski svet Zelenke Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruđen, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: Fotokrožek OS Prevalje, J. Kert, F. Rotar, Z. Strgar, F. Tomaž, S. Vevar in oddelek za informiranje.